

NAŠ ČASOPIS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VRHNICA

LETO VI.

ŠTEVILKA 39.

FEBRUAR 1978

REDLAGANI SO MOŽNI KANDIDATI ZA VODILNE FUNKCIJE V OBČINI

VOLITVE — 9. IN 12. MARCA

Do volitev delegatov v skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti nas loči le še nekaj dni.

Družbenopolitične organizacije, zlasti SZDL in sindikalne organizacije, so v obdobju priprav ali pa še bodo, morale opraviti številna pomembna družbenopolitična opravila.

Tako je za nami že predkandidacijska in večina kandidacijskih konferenc v TOZD in krajevnih skupnostih.

Predkandidacijski postopek se je pričel s skupno sejo občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta, na kateri smo se dogovorili o poteku priprav na volitve, o rokih za zvedbo predkandidacijskih in kandidacijskih konferenc in drugih potrebnih volilnih opravil.

Obravnavali pa smo tudi evidentirane možne kandidate za opravljanje vodilnih funkcij v občinski skupščini in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Evidentirani možni kandidati so:

— za profesionalnega predsednika skupščine občine Vrhnika — VLADIMIR MEJAČ

— za profesionalnega predsednika izvršnega sveta — JOŽE PERPER

— za predsednika družbenopolitičnega zbora — MILKA BRADAC

— za predsednika zbora združenega dela — FRANKO MARTINČIČ

— za predsednika zbora krajevnih skupnosti — JANEZ KENK

Predlagani možni delegati za družbenopolitični zbor so:

OK SZDL delegira v DPZ 5 delegatov in so evidentirani naslednji možni delegati: Vladimir Mejač, Janez Pečar, Milka Bradac, Boško Ratkovič, Cecilija Umek.

OS ZSS delegira v DPZ 4 delegate in so evidentirani naslednji možni delegati: Karol Rova, Magda Nagode, Otmar Jeršino-

vič, Pavla Rančov.

OK ZKS delegira v DPZ 3 delegate in so evidentirani naslednji možni delegati: Jože Sojer, Mika Verbič, Branko Stergar.

OK ZSMS delegira v DPZ 2 delegata in so evidentirani naslednji možni delegati: Richard Beuermann in Vera Gradišar.

OO ZZB NOV delegira v DPZ 2 delegata in so evidentirani naslednji možni delegati: Franc Fortuna in Adolf Malavašič.

Za možne kandidate za opravljanje vodilnih funkcij v samoupravnih interesnih skupnostih so evidentirani:

— izobraževalna skupnost: Valči Fefer-Kajdiš, Janez Vintar

— kulturna skupnost: Marija Iskrenovič, Jaka Susman

— zdravstvena skupnost: Alojz Sivka, Marjan Grampovčan

— raziskovalna skupnost: Boštjan Žekš, Marjan Puš

— socialno varstvo: Bogo Župančič, Valentin Jež

— otroško varstvo: Alojz Sa-

jevec, Cveta Kukec
— socialno skrbstvo: Matko Dobčnik, Valentin Justin

— stanovanjska skupnost: Jože Blažič, Anton Klasinc

— telesno-kulturna skupnost: Andrej Kraševac, Anton Sokač

— skupnost za zaposlovanje: Novak Boža, Ciril Garafol

Pripravljamo volitve delegatov

Delegatom temeljnih delegacij za zbere občine in splošnim delegacijam samoupravnih interesnih skupnosti poteka 4-letno obdobje. V mesecu marcu bodo volitve. Nanje se pripravljamo v vseh organizacijah SZDL in sindikatih. Zbiramo kandidate za delegate, ocenjujemo delo sedanjih delegacij in konferenc delegacij, razmišljamo o njihovi organiziranosti, o pravicah in dolžnostih, ki naj zagotovijo čim boljše odločanje delavcev v delegatski skupščini in zagotovijo čim boljše odločanje o menjavi dela v združenem delu.

Tudi v naši občini kot celoti in v vseh naših osnovnih organizacijah sindikata in organizacijah SZDL v krajevnih skupnostih se že več kot leto dni temeljito pripravljamo na volitve in tako bomo z največjo prizadevnostjo vseh političnih delavcev izbrali najboljše za delegacije.

Izpeljava volitev je naša najširša družbenopolitična akcija, ki jo bomo morali izvesti v prvih mesecih letošnjega leta oziroma do konstituiranja novih delegatskih skupščin v mesecu maju. Uspeh te politične akcije temelji predvsem na dveh osnovnih predpostavkah. Prvič, od dobro organiziranega in učinkovitega dela fronte organiziranih socialističnih sil, zveze sindikatov v organizacijah združenega dela in socialistične zveze v krajevnih skupnostih, občinah, republikih in federacijah ter od učinkovitega informiranja, aktivnosti in interesov volilcev, samoupravljalcev. Drugič, od tega, v kolikšni meri bomo uspeli v pripravah na volitve angažirati delovne ljudi in občane oziroma v kolikšni meri jih bomo uspeli zainteresirati za prevzemanje delegatskih funkcij ter s tem neposredno za obravnavanje vseh tistih problemov, ki bodo na dnevni redih delegatskih skupščin. Čeprav so volitve v svojem bistvu redni sestavni del naše družbenopolitične aktivnosti ter samoupravne usmeritve, predstavljajo ponovno preverjanje stopnje dozorelosti in učinkovitosti ter politične trdnosti socialistične zveze v množicah. Pri tem je pomembno, da ne izpeljemo volitev praktično, kot posledico sprejetega zakona, pravilnikov in rokov, temveč kot živo, aktualno in dinamično politično akcijo, povezano s perečimi gospodarskimi, socialnimi, notranjimi in mednarodnimi problemi, kajti le tako bo do slehernega našega delavca, samoupravljalca prodrla zavest, kako se v tem času oblikuje in kako se ustavno in politično konstituira ter gradi naša republika dela, od temeljnih celic krajevne skupnosti do predsedstva republike in zveze.

Od vseh naših občanov in delovnih ljudi pričakujemo, da bodo na volitvah 9. marca v temeljnih organizacijah združenega dela in 12. marca v krajevnih skupnostih že v prvih jutranjih urah prišli na volišče in izvolili svoje delegate za naslednjo 4-letno mandatno obdobje in tako izpolnili svojo državljansko dolžnost!

JOŽE SOJER

RAZMIŠLJANJA OB KULTURNEM PRAZNIKU

NAŠ KULTURNI TRENUTEK

Kulturni praznik — 8. februar praznujemo predvsem delavno, ko pregledamo, kaj smo v preteklem obdobju naredili na področju kulture, oziroma česa nismo naredili. Malo več kot leto je, ko smo pričeli akcijo »Človek-delo-kultura«. Družbena akcija naj bi po ustanovitvi kulturne skupnosti začela spreminjati celoten odnos dogajanja v kulturi, sestavini vsega našega delovanja. Kultura je garant nove vsebine in usmerjenosti na načelih samoupravnega socialističnega humanizma. Veliko misli je bilo podanih, veliko delovnih načrtov in odločitev. Proces v svobodni menjavi dela smo šele pričeli izvajati. Izreden pomen je v teh procesih podan prav izobraževanju in kulturi. Do leta 1976. začetih akcij smo se že preje opredelili v dokumentih ZK, SZDL, ZSS in ZSMS, konkretno pa smo o njih spregovorili v pogovorih o kulturi v naši družbi v letu 1976 in pomenijo trajno orientacijo naših družbenih hotenj. Pripravljamo se na kongresa Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, ki bosta dala velik pomen prav položaju kulture v naši družbi. Omenim naj še študijo Edvarda Kardelja in pomen, katerega on daje prav področju kulture, kot obvezni sestavini za srečo človeka v naši družbi. Govori o sreči, katero človeku ne more dati ne država, ne sistem in ne politične partije, ampak o možnosti danega zgodovinskega trenutka; ljudje sami ustvarjajo pogoje, da bo človek svoboden v takem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko na osnovi

družbene lastnine in sredstev za proizvodnjo svobodno delal in ustvarjal svojo srečo. To je samoupravljanje. Človek ne živi samo ure na delu, temveč še veliko več. Del teh ur je spanec, ostalo pa je človek z vso svojo problematiko. Človek je bitje samoupravnega socializma interesov in te mora človek svobodno izražati.

Aktivni vlogi Kulturne skupnosti se je priključila Zveza kulturnih organizacij kot programski usmerjevalec amaterske kulture in kot povezovalac profesionalnih izvajalcev z amaterji in celotnih kulturnih hotenj. V tem času ne moremo še govoriti o tem, da smo zajeli vsa hotenja, oziroma ustvarili željo po kulturi v vseh sredinah. Marsikaj je začete ga, tako po šolah, med mladimi po osnovnih šolah, pa tudi že v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih.

Razumevanje za kulturna dogajanja pa bo treba razširiti tako, da so ta dogajanja preprosto družbena dogajanja in nuja naših družbenih tvorb in posameznikov. Povzeli smo spontano delovanje amaterskih pevskih zborov. Programsko smo začeli delovati med amaterskimi dramskimi skupinami. Literati in likovniki so združili svoje delovanje v sekcije. Pripravljamo delovanje kluba kulturnikov, v pomoč vsem tistim, ki delujejo v kulturi. Sodelujemo v pripravi kulturnega meseca mladih. Pričeli smo z akcijo, da se približamo v vse krajevne skupnosti prek delovanja mladih in v naše delovne organizacije prek sindikata. Nimamo še do-

volj informatorjev o kulturni ponudbi Vrhniko v posameznih sredinah. Marsikatera dobro začeta akcija ni tako obiskana, ker so nam kulturnimi dogodki marsikje še tuji. Zdi se mi, da se razmere popravljajo in da lahko z zaupanjem oblikujemo nove programe. V tem času je potrebno vztrajno iskati stik v širino. Povratno se potem počasi oblikujejo želje po posameznih kulturnih programih. Velika vloga je v tem prav v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih. Veliko vlogo tako kot v širši družbi namenjam tudi v bodoče predvsem šoli. Marsikdaj prav v hotenjih po usmerjeni šoli pozabljamo, da se tehnologija sunkovito razvija in da v tistem času, ko specializiramo profile, hiti svet v nove, modernejše postopke. S šolo kasnim in preveč reform prestajamo. Na celodnevno šolo smo slabo pripravljani. A vendar bistveno je vgraditi in približati mladim spoznanje o vrednostih časa, katerega živijo v tem zgodovinskem trenutku in merilih estetskih vrednotenj. Želimo, da bi mladi čim več razmišljali oziroma se naučili razmišljati.

Delavci zmorejo zapletene tehnološke operacije ob strojih. Ob kulturni akciji pa se od nje ogradijo z besedami »To ni za nas«. Dostikrat je temu vzrok desetletni mačehovski odnos kulture, ki se je zapirala kot v času meščanske kulture. Tudi kulturniki le s težavo sprejemajo danost zgodovinskega trenutka. Delovanje in oblikovanje časa, v katerem živimo, je izredno zapleten proces

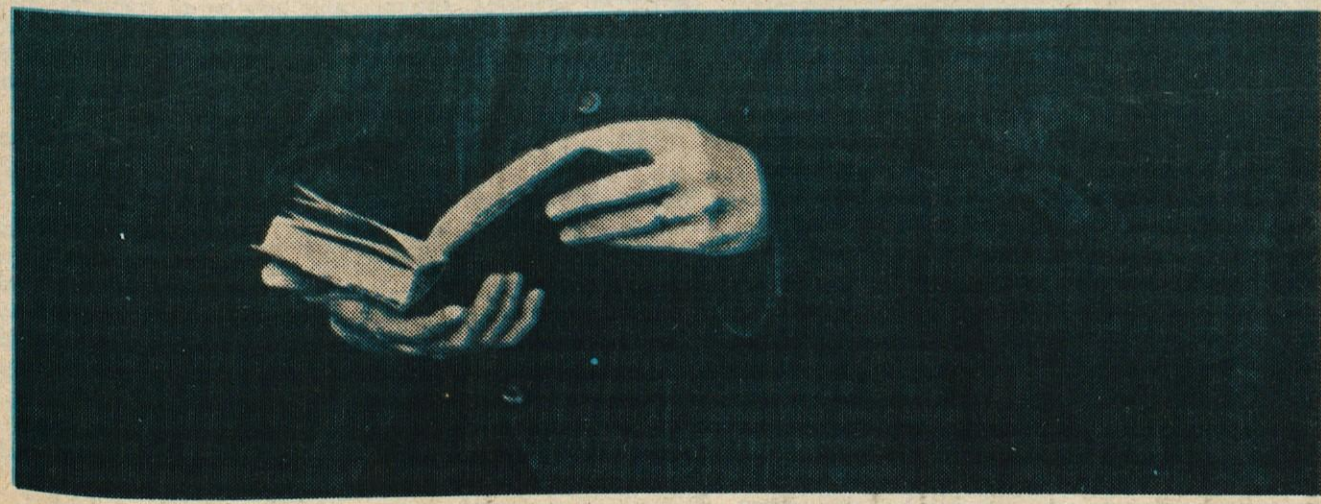
in ga bodo zmogli samo resnično osvobodjeni ljudje, ljudje v celotnem procesu, odločujoči akterji, ne pa samo opazovalci.

Enostavna je umetniška slika v svoji zgradbi, roman ali pa skladba proti zapletenim procesom moderne tehnologije. Važna pa je izkušnja in izmenjava mnenj med subjekti v celotnem ustvarjanju. Ustvarjajo se boljše komunikacije, ko odpiramo vsako krajevno skupnost, vsako organizacijo združenega dela za izmenjavo izkušenj. Tem odgovornejši je položaj vseh kulturnikov, tako amaterskih kot profesionalnih v času, ko pričakujemo aktivno soudeležbo pri dograjevanju poti v samoupravi socializem.

Želimo vse svoje sile usmeriti za bolj brano knjigo in za njeno večjo odmevnost. V februarju bo Vrhniko končno dobila knjigar- no. Upam, da bo tudi nova knjižnica dogra- jena in odprta še v tem letu, ko praznuje 20. obletnico. Po podatkih Vrhniko zelo veliko beremo in je nujno potrebno zagotoviti ustreznejše prostorske možnosti za stik s knjigo.

Nujno potrebno bo v celotni naši občini pregledati prostorske možnosti za kulturno delovanje in jih kot enega od predpogojev izboljšati. Razmere, katere so v marsikateri krajevni skupnosti kritične, je nujno odpravi- ti. Program za ureditev teh prostorskih možnosti pa bi morali širše družbeno ovrednotiti, podpreti in realizirati. Investirati ne smemo iz sredstev, zbranih za živo kulturo. Ta so še danes minimalna in komaj zadoščajo za izvedbo programa. Nujno potrebna pa je resnično zagotoviti prostore za dejavnost krajanov, ne samo za kulturo kot del teh dejavnosti, ampak preprosto za boljše izrabo prostega časa v aktivna povezo- vanja interesov. V ustavi je zapisano »vloge krajevnih skupnosti še ne uresničujemo«. Danes v marsičem v krajevni skup- nosti premagujemo težavno problematiko komunalne neurejenosti in njene dograditve, skoraj nič pa ni govora o dejavnosti kra- janov in njihovih aktivnostih v prostem času. Tudi tam, kjer so te aktivnosti že razvite, se krajevne skupnosti obnašajo tako, kot da ne delujejo v istem prostoru z njim. Več razu- mevanja in povezoovanja je nujno potrebno; s tem se ustvari širše razumevanje in spoz- razumevanje in se bolj uspešno sodeluje, za še srečnejši jutri.

PAVEL MRAK

Obisk predstavnikov CK ZKS na Vrhniki

13. januarja se je predsednik CK ZKS France Popit s sodelavci — Milošem Proscencem, članom IK P CK ZKS, Ivanom Godcem, sekretarjem republiškega sindikalnega sveta in Marjanom Jelenom, sekretarjem medobčinskega sveta ZK ljubljanske regije, udeležil razširjene seje občinskega komiteja. Seje so se poleg članov komiteja udeležili tudi predstavniki občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij, sekretarji nekaterih večjih osnovnih organizacij ZK v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter predstavniki delovnih organizacij.

Sekretar občinske konference ZKS Vrhnika, tovariš Jože Sojer, je goste seznanil z razmerami v organizaciji Zveze komunistov v občini, saj se je članstvo po zadnjem kongresu povečalo za 60 odstotkov, ustanovljene pa so bile tudi nove osnovne organizacije. Od vseh članov Zveze komunistov, teh je danes v vrhniški občini 560, iz vrst neposrednih proizvajalcev le 25 odstotkov.

Tovariš Sojer je poudaril, da je v tem obdobju čutili veliko idejno-politično krepitev med člani ZK, da pa se še vedno med komunisti pojavlja neenotnost v nekaterih akcijah, še vse prepočasno se uresničujejo sprejeti sklepi in še vedno se premalo čuti vpliv članov Zveze komunistov pri pomembnih družbenopolitičnih odločitvah in v delu družbenopolitičnih organizacij. Mnoge

osnovne organizacije, pa tudi občinski komiteje Zveze komunistov, so se v tem obdobju doslej vse preveč ukvarjale same s seboj, premalo pa s perečimi problemi, ki se pojavljajo tako na nivoju občine kot tudi na nivoju krajevnih skupnosti in delovnih organizacij.

Zbrani so razpravljali tudi o uresničevanju nalog, ki jih prinaša zakon o združenem delu in poudarili, da so razen treh vse temeljne organizacije združenega dela sprejele samoupravne sporazume v zakonskem roku. Nekateri TOZD pa so se že reorganizirali tako, kot narekuje zakon o združenem delu in tako je v tem času nastalo pet novih

temeljnih organizacij združenega dela.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in delovnih organizacij so goste seznanili z doseženimi rezultati na področju gospodarstva v preteklem letu in z načrti gospodarjenja v letošnjem letu, s pripravami na volitve, oblikovanje krajevne samouprave, s kadrovsko politiko v občini itd.

Pogovorili so se tudi o težavah, s katerimi se srečujejo na področju izgradnje šol in vzgojno varstvenih objektov v občini, s težavami, ki so posledica komunalne in urbanistične neurejenosti v občini ter številnimi drugimi, ki jih bo treba v prihodnje odpraviti.

TANJA HROVATIN

Razgovora na razširjeni seji občinskega komiteja Zveze komunistov Vrhnika se je udeležil tudi tovariš France Popit, predsednik CK ZKS, s sodelavci.

SEMINAR ZA VODSTVA OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZSMS S PODROČJA SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Mladi v obrambnih pripravah

Komisija za idejnopolitično delo in komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri predsedstvu občinske konference ZSMS sta v sklopu idejnopolitičnega izobraževanja vodstev osnovnih organizacij organizirali celodnevni seminar o nalogah Zveze socialistične mladine Slovenije na področju podružbljanja obrambnih priprav v soboto, 28. 1. 1978, v Močilniku.

Na seminarju so se mladinski aktivisti seznanili z vlogo in nalogami ZSMS v sistemu splošne ljudske obrambe, organizaciji in nalogah civilne zaščite, organiziranosti teritorialne obrambe, vlogo in nalogami na področju družbene samozaščite ter narodne zaščite.

Predavatelji so v okviru posameznih tem uspeli mladim približati vsebino novih zakono-

nov o ljudski obrambi ter o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah.

Mladi so ob zaključku seminarja sprejeli precej konkretnih dogovorov in zaključkov, ki bodo vsekakor vodilo aktivnosti mladim na področju podružbljanja obrambnih priprav pred X. kongresom ZSMS, ki bo jeseni letos.

Med najpomembnejšimi dogovori je vsekakor iniciativa,

da bi Občinska konferenca ZSMS skupaj z Občinsko organizacijo Zveze združenih borcev, Občinskim štabom teritorialne obrambe, Zvezo rezervnih vojaških starešin in vrhniškima garnizijama razpisala občinsko tekmovanje za Odličje 22. decembra. V tem tekmovanju bodo osnovne organizacije ZSMS skupaj z ostalimi subjekti, tekmovale na področju skupno organiziranih aktivnosti s ciljem podružbljanja obrambnih priprav in ohranjanja revolucionarnih tradicij narodnoosvobodilne borbe.

Dogovorili so se tudi za obnovo akcije evidentiranja mla-

dincev in mladink, ki so se po predhodnem idejnopolitičnem in vojaškem usposabljanju pripravljene kot mladinci-prostovoljci vključiti v enote teritorialne obrambe.

Veliko je bilo govora tudi o evidentiranju mladim za šole rezervnih vojaških starešin in na tečaje komandirjev oddelkov, ter o vključenosti mladim v odbore za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v osnovnih sredinah. Mladi so ugotovili, da bodo morali v bodoče tem vprašanjem v delu osnovnih organizacij posvetiti veliko več pozornosti.

R. B.

Branko Stergar, predsednik skupščine občine Vrhnika, izroča odlikovanje predvojnemu komunistu Viktorju Gromu.

Srečanje vrhniških prvoborcev

Enaintrideset prvoborcev prejelo pred novim letom državna odlikovanja

V preteklem letu, ko smo proslavljali številne jubileje, so nekdanji komunisti in skojevci na srečanju v Cankarjevem domu 26. novembra predlagali, da se tistim med njimi, ki so največ žrtvovali za izgradnjo svobodne, demokratične in samoupravne družbe, podeli še državna priznanja. Med temi veterani so znana imena: France Popit, Franc Pasetta, Viktor Grom, Stane Poglajen, dr. Karel Lebez in drugi.

Predlog je bil sprejet in tako je predsednik republike odlikoval z Redom najvišjih odlikovanj predlagane tovarišice in tovariše.

Odlikovanja so bila podeljena 23. decembra v prostorih družbene prehrane IUUV, odlikovancem pa jih je izročil predsednik skupščine občine Vrhnika, tovariš Branko Stergar.

Podelitvi so prisostvovali sekretar OK ZKS Vrhnika, predstavnik občinske skupščine, sindikata, mladine, ZZZB NOV ter predstavniki družbenopolitičnih in delovnih organizacij.

Vseh odlikovancev, katere je predsednik republike odlikoval z Redom dela z rdečo zastavo, z zlatim ali srebrnim vencem, z Redom republike, z Redom zaslug za narod in Redom za hrabrost, je bilo enaintrideset. Njihovo medvojno in povojno delo ter njihovo življenjsko pot je lepo prikazal in oral predsednik OK SZDL, sekretar Skupščine občine Vrhnika tovariš Drago Debeljak.

Po podelitvi so odlikovanci še dolgo v sproščenem, prijateljskem in tovariškem pogovoru ubujali spomine na prehojeno pot, na tiste slavne dni iz naše zgodovine, ko se je porajala nova Jugoslavija.

Res, kar sama se je ponujala misel in želja po ponovnem srečanju, saj je to redka prilika, da se sestanejo te tovarišice in tovariši. Njihova želja se bo prav gotovo še velikokrat uresničila.

TOMISLAV PEJIČ

**kurirji
in
vezisti**

Ustanovitev in delovanje TV 17 na območju za Ljubljanskim vrhom

Kurirska postaja TV 17 se je razvila iz kurirskih zvez med Krmskim in Dolomitskim odredom iz leta 1942. Te zveze so sprva opravljali borci Dolomitskega in Krmskega odreda s pošiljanjem posameznih kurirskih patrolj, kasneje pa so zveze vzdrževali stalnejši kurirji, ki so

dobro poznali razmere in teren v Dolomith, ob cesti in železnici Ljubljana—Potojna in v gozdovih za Ljubljanskim vrhom vse do Krma in Mokra.

(Stalni kurirji: CANKAR Ivan-Gams, VINTAR Jože-Strnad, MALAVAŠIČ Frenk-Matevž)

KAKŠNE SO BILE TEDAJ RAZMERE NA TEM OBMOČJU

Roška ofenziva je krepko prizadela tudi organizacijo partizanskih kurirskih zvez, posebno na Notranjskem in Dolenjskem. V ofenzivi so tedanje enote III. Grupe odredov večinoma nasedle sovražni taktiki in se pred Italijani umikale proti Kočevskemu Rogu, kjer so bile razbite, da so se potem po skupinah in v izredno težkih pogojih prebijanja skozi sovražne obročje vračale na svoje prejšnje položaje.

Komandant Šerčerjevega bataljona, naš rojak in danes narodni heroj VIDMAR Tone-Luka, se je z delom svojega štaba, 3. četo in kolesarskim vodom spretno izmaknil italijanski obkolitvi in se že 17. julija (drugi dan ofenzive) prebil pod Padežem in Pokojiščem proti Colski dolini za Ljubljanski vrh, od tam pa v bližino vojaškega vodnjaka bivše jugoslovanske vojske pri Smrečnem robu. Tu je bil že naslednji dan iz prisotnih enot ustanovljen nov IV. bataljon Krmskega odreda (Lukov bataljon), tako da se je prejšnja 3. četa razdelila na 1. in 2. četo, kolesarski vod pa je postal 3. četa novega bataljona.

Čeravno so Italijani in njihovi pomagači v svoji propagandi na široko razglašali, da so vsi partizani uničeni, je bil pritok novih borcev in iz območja ofenzive prebijajočih se partizanov tolikšen, da je bila 14. avgusta izvedena reorganizacija bataljona in ustanovljena še nova 4. četa.

Čete so bile razporejene na več krajih v gozdovih za Ljubljanskim vrhom: pri Padežu, Kamnem vrhu, Tolstem vrhu, v Smrečnem robu najbližja Vrhniki je bila 3. četa (komandir »PIŠLER Milan« — Meral Jože in komisar »ŠUŠTERŠIČ Pavle« — TURK Janez, oba prvoborca iz Vrhnike), s taboriščem v Bodič vrhu v bližini lovske kočice BUKOV VRH.

Bataljon je opravljal patroljno in kurirsko službo, zasledoval sovražno dejavnost, organiziranje bele garde, napadal njihov žarišča, posamezne sovražne patrolje, posadke ob železniški progi, pospravljaj letino na njivah okoli Pokojišča in Padeža, pripravljaj skladišča in bivake za zimsko obdobje in skrbel za vojaško in politično usposabljanje svojih borcev.

Bataljon je predstavljal pomembno oporišče za zveze med razstreljenimi enotami in poveljstvi, ki so se prebijale iz ofenzivo nazaj na svoja prejšnja območja.

Dolomitskega odreda, ki se je v tem času številčno, organizacijsko in udarno močno okreplil, roška ofenziva ni zajela. Zveze med Lukovim bataljonom in Dolomitskim odredom so se opravljale redno po stalno določenih kurirjih, ki so razmere in teren dobro poznali. Tako v Dolomitskem odredu kot v Lukovem bataljonu — eni med seboj najbližji enot — je bil vedno na razpolago kurir za take naloge. Teh kurirskih zvez se je posluževalo tudi okrožno in ostala politična vodstva na terenu.

Prvi stalni kurirji so bili: CANKAR Ivan-GAMS, VINTAR Jože-STRNAD kasneje MALAVAŠIČ Frenk-MATEVŽ

(Nadaljevanje prihodnjic)

Zbranim vojakom, starešinam in predstavnikom Vrhnike je ob otvoritvi spominske plošče spregovoril vrhniški rojak in prvoborec Nace Voljč.

Nova kasarna pri Štampetovem mostu se je ob prazniku naših oboroženih sil poimenovala po vrhniškem narodnem heroju, predvojnem komunistu, prvoborcu in revolucionarju Nacu Voljču-Fricu.

Poimenovanje nove kasarne po narodnem heroju Nacu Voljču-Fricu

Ob praznovanju naše armade, 22. decembru, je nova kasarna pri Štampetovem mostu dobila ime po vrhniškem narodnem heroju

Slavnostni govornik ob odkritju spominske plošče na kasarni je bil Nace Voljč, ki je zbranim vojakom in starešinam iz te kasarne, predstavnikom družbenega in političnega življenja z Vrhnike ter sorodnikom narodnega heroja Frica orisal njegovo življenjsko pot kot komunista, revolucionarja in borca NOB takole:

»Nace Voljč se je rodil leta 1904 na Vrhniki v kmečki družini, po domače pri Šklepc. Voljčeva družina je bila številna, saj je Nace imel pet bratov in tri sestre in se je po osnovni šoli izučil za kovača.

Njegovo politično delo se je pričelo 1927, ko je delal v Logatcu pri kovaškem mojstru kot pomočnik. Franc Sterle, predvojni komunist, piše o tem med drugim tudi tole: »Z Nacetom Voljčem sem se spoznal leta 1927, ko sva bila zaposlena v Logatcu. On je bil kovaški, jaz pa čevljiarski pomočnik. V Zupančičevi delavnici je bil zaposlen tudi znani revolucionar in javni delavec Roman Potočnik. V naši delavnici je visela Lenina slika, daleč naokoli je bilo znano, da je tu zbirališče komunistov. Tako smo se v teh pogojih opredelili za komunistične ideje tudi Nace Voljč in midva s Potočnikom.«

Svetovna gospodarska kriza je takrat zajela ves svet in tudi staro Jugoslavijo. Protiljudski režim je delavske in kmečke množice spravil v izredno težak gospodarski položaj. Tudi Nace je ostal brez dela in se je zato preselil v Cerknico, da bi se tam z delom v kovaški delavnici prebijal skozi hude čase gospodarske krize. V Cerknici, Loški dolini in na Blokah je bilo takrat že močno delavsko-kmečko gibanje in Nace je po vseh teh krajih pomagal organizirati KP. Tovariš Strle piše: »Sploh je bil tedaj Voljč organizator in inštruktor komunistov v tem kraju.«

Zaradi izdaje je takratni režim aretiral 23 članov Komunistične partije na Notranjskem in leta 1933 organiziral sodni proces, tako imenovani »Notranjski proces«. Med njim je bil aretiran tudi Nace Voljč. Njegovo pogumno obnašanje pred policijo in režimskim sodiščem

je dalo zgled drugim komunistom. V zaporu v Sremski Mitrovici je imela Komunistična partija Jugoslavije takrat dobro organizirano partijsko šolo, v kateri se je Nace dobro oborožil z marksizmom in z osnovnimi nalogami jugoslovanskih komunistov v revolucionarnem boju proti izkoriščevalski buržuaziji. Sam je večkrat dejal: »Težka je bila robija, toda zame je bila to šola revolucije in šola pravega tovarištva med vsemi člani partije, ne glede na to, kakšni narodnosti je kdo pripadal.« Nacetovi revolucionarni pogum pred vrhovnim sodiščem za zaščito države v Beogradu ga nedvomno uvršča med velike ljudi, saj je prav na tem procesu veliko njegovih tovarišev konilo. Po prestani robiji se je Nace zaposlil pri avtoprevozniku Kovaču iz Tržišča, ko pa je Kovač ugotovil, da je bil Nace v ječi kot komunist, mu ni bil več naklonjen. Nace si je poiskal delo pri naprednem avtoprevozniku Pečnikarju v Ljubljani, na Dolenjski cesti. Tam je delal kot šofer avtobusa ali kot sprevodnik na progah Ljubljana-Sušak, Ljubljana-Bloke in Loška dolina. To mu je omogočilo revolucionarno partijsko delovanje na Notranjskem in na hrvaški strani v Prezidu. V tem času so bile osnovane številne organizacije KP Slovenije v notranjskih vaseh. Zato je bil v Loški dolini ustanovljen rajonski komite, katerega prvi sekretar je bil Nace.

Tudi odhod Naceta v partizane je značilen za njegovo sposobnost hitrega reagiranja. Italijanska patrolja ga je prišla aretirat k Pečnikarju. Nace je ravno popravil avtobus, ko ga vodja patrolje vpraša ali pozna

Naca Voljča. »Da, da, ravnokar je šel v pisarno,« mu je odvrnil Nace. Patrolja je odšla v pisarno, Nace pa v partizane. Ko je bila organizacija KP v Loški dolini in okolici dobro utrjena, je po sklepu CK ZKS odšel na politično delo na področje Velikih Lašč, Roba, Sodražice in Loškega potoka. Kmalu je bil ustanovljen okrožni komite KPS za to območje, katerega sekretar je postal. Tam je Nace preživel vse strahote roške ofenzive italijanske vojske, v kateri so padli skoraj vsi člani okrožnega komiteja. Z njemu značilno zavzetostjo je pomagal tovarišu Popitu ustanoviti novi okrožni komite KPS Ribnica, sam pa je bil za sekretarja partije v juniju 1943. poslan na vrhniško okrožje. Vsi takratni aktivisti na tem terenu ga poznajo kot človeka, tovariša in revolucionarja. Zato je bil izvoljen na našem območju za poslanca na Kočevski zbor, na katerem je dostojno zastopal prebivalce vrhniškega okrožja. Njegova razprava na tem zboru je prikazala trpljenje in borbo vrhniškega prebivalstva, zahteval je od zaveznikov drugo fronto in kritiziral tiste reakcionarne kroge, ki so to drugo fronto zavirali. Tak je bil Nace, odkrit in pogumen, kot mora biti pravi revolucionar.

Ko opisuje tovariš Milan Guček borbe Šerčerjeve brigade na območju Notranjske, med drugim pravi: »V taborišče je prišel okrožni sekretar Nace Voljč-Fric, ki je z žarečimi očmi razgrnil pred brigadni štab iz čiste svile sešito slovensko zastavo z rdečo zvezdo, na kateri je bil pripet zlat trak z izveznimi zlatimi črkami izpisanim posvetilom »Šerčerjevi brigadi — Logaški SKOJ.«

Povsod, koder je Nace politično deloval, je izžareval zaupanje v zmago NOB in revolucije. Zato je imel velik ugled med aktivisti, borci in delavnimi množicami nasploh.

Po končanem Kočevskem zboru je kot organizacijski sekretar Notranjskega okrožja dobil nalogo, da skliče posvet

aktivistov v Dolomitih. Kljub temu, da je na Notranjskem in Kočevskem že divjala nemška ofenziva, se je prebijal s svojimi tovariši pod izredno težkimi pogoji in prispel mimo vseh nemških domobranskih zased na Ključ v Dolomitih. Tam je zelo uspešno prenesel tovarišem sklepe Kočevskega zbora poslancev in partijskega posveta, ki je bil tiste dni pod vodstvom tovariša Borisa Kidriča na Kočevskem.

Do marca meseca 1944 je Nace Voljč kot organizacijski sekretar CK KPS na Notranjskem največ časa deloval na področju Vrhnike in Dolomitov. Tukaj so bile izredno težke razmere za politično delo, saj je nemški okupator skupaj z domobranci zagrešil mnogo grozodejstev nad ljudmi, ki so podpirali OF in NOB. Njegovo izkušnje v ilegalnem boju so bile velika pomoč vsem aktivistom OF, ki so delali z njim v teh krajih. Marca 1944 ga je CK KPS poslal na novo partijsko dolžnost, imenovan je bil za sekretarja oblastnega komiteja KPS za severno Slovenijo. Po odhodu legendarne XIV. divi-

zije je bilo treba prenašati izkušnje političnega dela — teh je imel Nace veliko — tudi v kraje ob severni meji naše ožje domovine. Po njegovem odhodu je nastala velika vrzel na našem terenu. Že čez dober mesec pa smo zvedeli, da je Nace padel, kar nas je zelo potrlilo in globoko prizadelo.

Po osvoboditvi smo zvedeli za poročilo tovariša Dvojmoča CK KPS, ki se glasi: »Sporočamo vam, da je tovariš Fric, sekretar oblastnega komiteja, padel v noči med 4. in 5. aprilom v nemško zasedo med Dravogradom in Slovenj Gradcem. Dobil je rafal iz brzostrelke...«

Tako je padel Nace Voljč, ko se je že bližala zmaga nad fašizmom in žal ni dočakal svobode, v katero je tako trdnobno veroval in se zanjo bojeval. Franc Strle je zapisal: »Vsi, ki smo z Nacetom Voljčem-Fricom delali, smo enotnega mnenja, da je bil velik revolucionar, prekaljen borec komunist in zelo dober tovariš. Zaupal je mlajšim kadrom in jih uvajal v delo in bil vesel, da so ob njem

uspešno delali. Znal je biti tudi oster in nepopustljiv, kadar je bilo to potrebno.«

Ko danes proslavljamo Titove in partijske jubileje, se dobro zavedamo, kako dragocen je bil prispevek k naši zmagi in povojnim uspehom prav prispevek borcev revolucionarjev, kot je bil Nace Voljč-Fric. Naša socialistična družbena ureditev in naša humana samoupravna družba je samo nadaljevanje boja mladih generacij, ki gradijo na temeljih, za katere so tako veliko pripevali narodni heroji, kot je bil Nace Voljč.

Življenja in dela Naceta ni mogoče popolno opisati v teh skopih besedah. To naj bo le nekaj pričevanj njegovih soborcev ob slovesnosti, po kateri bo vojašnica nosila njegovo ime. Njegovo življenje in delo bosta gotovo vzor mladim vojakom, ki jim je zaupana obramba domovine in tako pomemben vojaški objekt. Vsem prebivalcem Vrhnike in okolice pa bo to tudi v ponos,« je zaključil Nace Voljč, vrhniški prvoborec.

VOLILNO-PROGRAMSKA KONFERENCA OK ZRVS

V januarju je občinska konferenca ZRVS Vrhnike izvedla volilno-programsko konferenco. Delegati so v plodni razpravi, ki je sledila poročilom o delu občinske organizacije ZRVS v preteklem mandatnem obdobju, poudarili pomen in vlogo te organizacije v današnji družbeni ureditvi in še zlasti, da se morajo rezervne vojaške starešine aktivneje vključiti v priprave na splošno ljudsko obrambo.

Beseda je tekla tudi o tistih članih ZRVS, ki ne izpolnjujejo obveznega dela programa,

ki ga morajo starešine opraviti vsako leto. Pri tem so razpravljali poudarili kako velike možnosti za delovanje ima ta organizacija v okviru neobveznega dela programa.

Delegati so izvolili novo vodstvo občinske organizacije ZRVS. Funkcijo predsednika bo v prihodnje opravljal tovariš Tone Turk, za podpredsednika je bil izvoljen Rado Ogrin. Člani občinske konference ZRVS pa so: Franc Kranjc, Ivan Kavčič, Marjan Jarc, Janez Petrič, Anton Košir, Jože Štuflek, Danilo Makovec in Niko Šuštaršič.

Poročilo komisije za izvajanje nalog pri realizaciji vodnega programa v občini Vrhnika

Kako rešujemo problem preskrbe z vodo in kako se zbirajo za to potrebna sredstva

Mesto Vrhnika se oskrbuje s pitno vodo po dveh sistemih
 1. gravitacijsko z gravitacijskim vodom iz Staj, ki je bil zgrajen v letu 1904. Zaradi pomanjkanja vode so v letu 1934 nepopolno priključili še periodično bluvajoči obrh, Zmaj al Lintvern.

2. črpalni z zajetjem Primcevega studenca v letu 1949, ki je bil pogojen glede povečane usnjame in same Vrhnike.

V letu 1968 je Komunalno stanovanjsko podjetje Vrhnika spričo pomanjkanja pitne vode naročilo študijo pri Inštitutu za raziskavo krasa v Postojni o močnih vodnih virih na območju zaplanskega pokrova. Uresničitev programa iz študija je bila zaradi velikega nihanja izdatnosti vodnih virov in ogromnih zadrževalnih pregrad ali vodohramov zelo zahtevna in tvegana, zato ni prišlo do uresničitve ter so vse nakazane rešitve ostale le na papirju.

Za reševanje vse večjega pomanjkanja pitne vode se je porodila nova ideja in sicer izkoriščanje vodnih virov, poleg Primcevega studenca še izvir Hribskega potoka pri Kožuhi, katerega minimalna izdatnost znaša 130 l na sekundo. Zelo malo so načrtovalci upoštevali kakovost vode, ki napaja reko Ljubljanico in nihče ni predvideval, kljub opominu, da se bo onesnaženje vode v taki meri stopnjevalo. Zaradi zadostnih količin vodnih virov, saj ima Ljubljana na Vrhniki, upoštevajoč 15-letni povpreček pritoka 28,3 kub. m na sekundo, kar zadostuje za široko potrošnjo in industrijo za daljšo bodočnost. Zaradi tako bogatih vodnih virov je bil izdelan program in projekt, da se za potrebe vodooskrbe Vrhnike zajamejo omenjeni vodni viri, zgradijo črpalnice, čistilne naprave in vodohrami na Tičnici. Računajoč na tako bogate količine vode je bil v prvi fazi uresničitve programa izvršen primarni vod od Robove ceste na Vrhniki do Dragomera, v dolžini ca. 10 km s premerom 250, 200 in 150 mm. Ostalih faz niso gradili zaradi ugotovitve zaledja in onesnaženosti omenjenih vodnih virov, ki jih je ugotovila Zveza vodnih skupnosti Slovenije pod vodstvom prof. Hribar Franca, kot nalogo za tretji mednarodni simpozij o sledenju podzemskih voda.

Vodno gospodarstvo se je tako ponovno znašlo v slepi ulici predvsem v času epidemije virusnega hepatitisa na Vrhniki 1971—1972, ki je prizadel 767 oseb.

Komisija za vodno problematiko pri občinski skupščini je s sodelovanjem Komunalnega podjetja Vrhnika, Geološkim zavodom Ljubljana, Inštitutom za raziskavo krasa Postojna in Hidroinženiringom Ljubljana na raznih delovnih sestankih in terenskih ogledih predlagala program reševanja vodooskrbe Vrhnike, ki je bil sprejet na seji Izvršnega sveta Skupščine občine Vrhnika, dne 11. 3. 1975.

Program oskrbe s pitno vodo naj obsega:

1. faza — Staje
2. faza — Stari mlin s pritoki
3. faza — Storžev grič
4. faza — Drenov grič — Ligojna

Na osnovi programa so bila izvršena naslednja dela:

- a) Zajetje v Stajah je bilo preurejeno tako, da je bilo vseh 6 prvotnih studencev s prekopom soteske združeno v eno samo zajetje in s tem vsi vodni viri 100 % izkoriščeni.
  - b) Objekt je ograjen z žično mrežo in bodečo žico ter zaklenjen.
  - c) Celotni primarni vod od zajetja v Stajah do Vrhnike je obnovljen z novimi plastičnimi cevmi s premerom 200 in 250 mm.
  - d) Na križišču Staje — Stari mlin je zgrajen jašek z odcepom, na katerega bo priključen nov cevovod iz področja Stari mlin, ki je trenutno v gradnji pod naslovom druga faza Stari mlin s pritoki.
  - e) Obnovljen — spojen v Stajah je tudi vodni vir v sosednji grapi Češnjavec I, ki je povezan z vodnim virom Lintvern.
- Gradnja I. faze Staje je v celoti zgrajena in svojo nalogo opravlja od dneva priključka 27. 10. 1976.

Prikaz stroškov gradnje I. faze — Staje

— predračunska vrednost	2,544.000,00
— 4,8 % prispevek za energ. objekte	122.112,00
Skupaj	2,666.112,00

Prekoračitev investicije:	
— predračunska vrednost	647.863,80
— 4,8 % prisp. za energ. objekte	31.097,45
— dodatna dela Češnjavec I	143.713,05
Skupaj	3,488.786,30

Sredstva so prispevali:	
— kredit sklada skupnih rezerv SO Vrhnika	2,120.000,00
— lastna sredstva Komunalnega podjetja Vrhnika	3.339,30
— obveznost KP Vrhnika	14.615,95
— obveznost KP Vrhnika	2.772,70
— V. P. Vrhnika	540.000,00
— iz računa DO	664.345,30
— iz računa DO	143.713,05
Skupaj	3,488.786,30

Celotna investicija za izgradnjo I. faze — Staje je znašala **3,488.786,30 din**

Raziskava z vrtnami na Barju Drenov grič — Ligojna

Geološki zavod Ljubljana je na Barju pod Ligojno izvršil dve kaptažni vrtni z namenom, da bi našli pitno vodo, ki bi ob sušnih dnevih prek črpalnik nadomeščali primanjkljaj gravitacijske vode iz zaplanskega pokrova, to je iz Staj in iz področja Stari mlin. Vrtina MZ-1 je globoka 150 m in ima izdatnost 11,3 l vode na sek. pri depresiji 22,40 m. Vrtina MZ-2 je globoka 135 m in ima izdatnost 6,5 l vode na sek. pri depresiji 47 m. Ker so analize vode pokazale, da takšne kot so, trenutno niso primerne in uporabne za pitje in ker so odstopanja od pogodbenih obveznosti, je bilo nadaljnje vrtnarje prekinjeno. Ko bodo dani pogoji, se bo pristopilo k večtedenskemu črpanju in odvzemanju vzorcev za analize. V primeru, da se bo kvaliteta vode izboljšala ali našel primerni način čiščenja, se bo delo nadaljevalo in vodo priključilo na primarni cevovod Vrhnika — Dragomer, ki poteka v neposredni bližini vrtni.

Raziskovalna dela so veljala	200.000,00 din
Sredstva je prispevalo KP Vrhnika	200.000,00 din

Raziskava potoka Prušnice v Brezovici pri Borovnici

Geološki zavod Ljubljana je izvršil hidrogeološke raziskave za zajem podzemne vode ob potoku Prušnica v Brezovici pri Borovnici za bodočo vodooskrbo področja Borovnice. Izvrtane so bile štiri raziskovalne vrtnine do dolomitne podlage v skupni globini 34,2 m. Poskusno črpanje je bilo izvedeno v dveh fazah z naslednjimi ugotovitvami:

1. v prvi fazi je bila izdatnost 1,07 l/sek. vode
2. v drugi fazi je bila izdatnost 1,6 l/sek. vode

Ker so raziskave pokazale, da količine vode pridobljene na tem področju in takšnem načinu niso pomembne, poleg tega pa je izvid bakteriološke preiskave negativen, je bilo delo končano.

Raziskovalna dela so veljala	130.590,00
— sredstva je prispevalo KP Vrhnika	130.590,00

Program in projekt za KS Bevke

Krajevna skupnost Bevke je v letu 1976 naročila izdelavo projekta za krajevni vodovod pri Hidroinženiringu Ljubljana, istočasno pa pri Geološkem zavodu Ljubljana, poročilo geoloških in hidrogeoloških razmerah v padavinskem zaledju izvira, ki so ga krajani sami odkrili. Ker so bili vsi izglede ugodni, so krajani s prostovoljnim delom zgradili 4 m globok vodnjak, ki bo služil tudi za zajetje in črpalnice za vodooskrbo naselja Bevke v Zagradišču.

Črpalni poizkus, ki je trajal neprekinjeno 74 ur v dokaj sušnem obdobju je dokazal, da je izdatnost vode med 8 do 9 l na sek. KS Bevke potrebuje za svoje krajevne potrebe slabih 2 l na sekundo. Zaradi pomembnega vodnega vira se bo isteg 100 % izkoristilo in vključil v centralni občinski vodovod in oskrboval z vodo tudi Blatna Brezovica ter delno tudi Log — Dragomer — Lukovica. Voda je dolomitskega porekla in so vse analize vodnega vira zelo pozitivne.

- V projekt je vključeno:
- a) vodovodno omrežje po naselju Bevke
  - b) vodohram 200 m³ na Brdo
  - c) zajetje in črpalnice Zagradišče

Vrednost projekta predstavlja	156.000,00 din
Sredstva so bila poravnana iz tek. računa delovnih organizacij	156.000,00 din

Projekt II. faze — Stari mlin s pritoki

Komunalno podjetje Vrhnika izvaja dela na področju Stari mlin na osnovi projekta, ki ga je izdelal Hidroinženiring.

- Projekt obsega sledeča dela:
- a) od odcepa primarnega voda na križišču Staje — Stari mlin do Turistične kočice v Starem mlinu ob potoku Bele položiti primarni cevovod s premerom 125 mm ter opremiti z odcepi proti gačniku in proti Češnjevcu II pri Jelovcu
  - b) v soteski gačnik zgraditi in zajeti 4 vodne vire in tako izkoristiti 100 % zmogljivost vodnih virov
  - c) vse objekte zaščititi proti onesnaženju vodnih virov.
- Gradbena dela nekoliko kasnije, saj je rok izdelave te faze 21. 12. 1977, kljub zakasnitvi pa lahko pričakujemo, da bo primarni vod zgrajen do takšne faze, da bo voda iz gačnika v količinah ca. 600 kub. m/dan začela pritekati na Vrhniko z 31. 12. 1977.

Gradbena dela II. faze — Stari mlin s pritoki veljajo:	
— predračunska vrednost	3,703.719,35
— 7,2 % prisp. za gradnjo energ. objektov	266.667,80
— tehnična dokumentacija — projekt	91.838,40

Skupaj	4,062.225,55
--------	--------------

Sredstva so zagotovljena iz:	
— kredit LB	2,962.000,00
— KP Vrhnika — obveznost	88.889,35
— sredstva iz žiro računa DO	919.497,80
— sredstva iz žiro računa DO	91.838,40
Skupaj	4,062.225,55

Karta vodnih virov na območju občine Vrhnika

Na pobudo komisije za reševanje vodne problematike je bilo nujno izdelati karto, jo opremiti z vsemi vodnimi viri na območju občine Vrhnika. Karta je opremljena z najrazličnejšimi podatki, so osnova za nadaljnje planiranje in programiranje vodooskrbe do leta 2020. Karto je izdelal Hidroinženiring ob pomoči komisije.

Karta je veljala	66.120,00 din
Sredstva so bila dana iz žiro računa delovnih organizacij	66.120,00 din

Rekonstrukcija cevovoda na Robovi cesti na Vrhniki

Ob Robovi cesti iz Vrhnike proti Stari Vrhniki je voden cevovod premera 100 mm. Iz istega premera je bil priključen nov primarni cevovod premera 250 mm, voden proti Dragomeru. Na tem mestu je bilo ozko grlo tolikšnega pomena, da voda iz Vrhnike proti Dragomeru ni dotekala v zadovoljivi količini. Zaradi navedenega je bilo nujno odločiti, da se približno 220 m cevovoda premera 100 mm vzdolj Robove ceste zamenja z novimi cevmi premera 250 mm. Rekonstrukcijo cevovoda je izvršilo Komunalno podjetje Vrhnika dne 13. 6. 1977. Opravljeno delo je izenačilo pogoje s preskrbo pitne vode prebivalcev Dragomera s prebivalci Vrhnike. Hudi nemiri in nezadovoljstvo v Dragomeru so se s tem dnem polagoma umirili in normalizirali.

Komunalno podjetje je dne 20. 6. 1977 izločilo iz uporabe lokalno zajetje vodnega vira Snežak v Dragomeru.

Rekonstrukcija cevovoda na Robovi cesti je veljala:	
a) obračunska vrednost	409.987,95
b) sredstva zagotovljena iz žiro računa DO	409.987,95

Dodatna dela na Robovi cesti	16.561,95
Sredstva trenutno niso zagotovljena	16.561,95

Projekt za vodovod Blatna Brezovica

Hidroinženiring Ljubljana ima v delu projekt vodooskrbe naselja Blatna Brezovica, ki bo med seboj povezan z Bevkami in Sinjo gorico. Naselje Blatna Brezovica se bo napajalo s pitno vodo iz zajetja Zagradišče v Bevkah. Po pogodbi mora Hidroinženiring projekt končati do 31. 3. 1978. S plačilom projekta nastopajo težave, ker so sredstva na posebnem računu delovnih organizacij izčrpana.

Vrednost projekta znaša	117.360,00 din
Sredstva trenutno niso zagotovljena	117.360,00 din

Projekt povezovalnega cevovoda Bevke — Log

Hidroinženiring Ljubljana ima v izdelavi projekt povezovalnega cevovoda v dolžini 2000 m med Bevkami in Logom. Zaradi bogatega vodnega vira v Zagradišču naj bi odvišna voda zagotovila boljšo preskrbo z vodo naselja Dragomer — Lukovica. Vodohram v Bevkah bo zgrajen na hribu

Brdo na nadmorski višini 344 m, torej 10 m višje kot je vodohram na Trojici. Tako se smatra, da bo zajetje v Zagradišču v Bevkah v veliki meri izboljšalo pogoje s preskrbo pitne vode v Dragomeru — Lukovici in enako količino sprostito za področje mesta Vrhnika. Po pogodbi bo projekt končan do 31. 3. 1978.

Vrednost projekta znaša	93.888,00 din
Sredstva trenutno niso zagotovljena	93.888,00 din

Raziskave vodnega vira Prušnice v Brezovici pri Borovnici

Za področje Borovnice so izvršena vsa raziskovalna dela v zvezi z izdatnostjo izvirov potoka Prušnice. Oba vodna vira sta imela pri izviru v dokaj sušnem obdobju izdatnost med 16 in 18 litrov na sekundo vode, kar zadošča za vodooskrbo naselja Borovnica. Geološki zavod Ljubljana ima naročilo, da preskrbi kemične in bakteriološke izvide. Če bodo analize pozitivne, potem sledi izdelava projekta za krajevni vodovod naselja Borovnica, če se ugotovi, da je takšna rešitev najbolj ugodna in utemeljena. Ker oba vodna vira potoka Prušnice ležita visoko v Dolomitih, ima omenjeni vir veliko prednost, ker bi voda sama gravitacijsko napajala naselje Borovnica.

Pregled dotoka sredstev, ki so jih nakazale OZD za reševanje vodne problematike na območju občine

	1975 — 1,4 %	1976 — 0,8 %
1. Kovinarska Vrhnika	153.539,70	135.719,75
2. Gozdno gospodarstvo Vrhnika	40.000,00	
3. Veterinarska postaja Vrhnika	7.294,00	
4. SO Vrhnika	150.000,00	
5. Merkator Vrhnika	105.350,00	
6. Lekarna Vrhnika		16.151,00
7. VVZ Vrhnika		19.588,60
8. Obrtni center Vrhnika	34.202,00	34.462,60
9. Osnovna šola Ivan Cankar		5.000,00
10. Osnovna šola Borovnica		2.000,00
11. Kmetijska zadruga Vrhnika	85.890,00	76.598,15
12. Iskra Vrhnika	62.594,00	72.860,85
13. Sava Kranj, obrat Vrhnika	52.948,00	
14. Obrtnik Borovnica	34.986,00	
15. Slovenija avto Vrhnika	31.486,00	
16. PTT Vrhnika		27.624,00
17. IUUV Vrhnika — Usnjarna	500.000,00	
18. Žito Ljubljana	51.604,00	
19. Ljudska knjižnica Vrhnika	4.122,00	
20. Mantova Vrhnika	47.256,35	
21. KS Vrhnika	300.000,00	
22. KS Vrhnika — ostale (solid. del)	405.465,70	
23. KP Vrhnika	53.046,00	53.232,00
Vse skupaj na 75/76 žiro računu	2,119.783,75	443.236,95
50110-763-380298	2,563.020,70	

Pregled dotoka ostalih sredstev:	
1. kredit sklada skupnih rezerv SO Vrhnika	2,120.000,00
2. kredit Ljubljanske banke	2,962.000,00
3. V. P. Vrhnika — prispevek	540.000,00
4. KP Vrhnika lastna sredstva	333.929,30
Skupaj	5,955.929,30
Zbrana sredstva skupaj:	2,563.020,70
	5,955.929,30
	8,518.950,00

Prikaz stroškov po vsebini adn. objektih	
1. rekonstrukcija I. faze — Staje	3,488.786,30
2. raziskava z vrtnami na Barju pod Ligojno	200.000,00
3. raziskava struge Prušnice v Brezovici pri Borovnici	130.590,00
4. projekt za naselje KS Bevke	156.000,00
5. II. faza — Stari mlin s pritoki (Gačnik)	3,970.387,15
5/a tehnična dokumentacija — projekt	91.838,40
6. karta vodnih virov za območje občine Vrhnika	66.120,00
7. rekonstrukcija cevovoda na Robovi cesti Vrhnika	409.987,95

Vrednost pokritih vlaganj	8,513.709,80
Vsa zbrana sredstva	8,518.950,00
Porabljena sredstva	8,513.709,80

Saldo 30. 11. 1977 **5.240,20**

Iz poročila je razvidno, kako smo pristopili k reševanju vodooskrbe na območju občine in kaj je bilo storjenega. Kljub mnogim težavam, s katerimi smo se srečevali, saj se je bilo težko odločiti za poedine posege in mnogo je bilo težav pri iskanju in zbiranju sredstev, lahko ugotovljamo, da so nekateri uspehi že vidni. Z uspehi, ki še daleč niso zadovoljivi pa gre zahvala vsem tistim, ki so razumeli položaj in priskočili na pomoč s sredstvi, brez katerih ne bi dosegli in storili ničesar. Ne moremo mimo tega, da ne bi omenili vrednosti tistih sredstev, ki so se in se še zbirajo na posebnem računu. Iz tega računa je moč pokrivati tako imenovane zagonske stroške, ki jih nihče nima in tudi na bankah niso dosegljivi. Pred pričetkom gradnje je mnogo predpriprav, raziskav, izdelav programov in projektov, ki jih je potrebno finančno pokriti, preden se zaprosi za kredit pri banki. Tudi do kreditov ni lahka pot, kajti tudi tu je potrebno imeti sredstva za lastno udeležbo in prispevek za energetske objekte, ki jih je vedno premalo ali celo nič.

Iz poročila je moč ugotoviti, s kakšnim tempom rešujemo vodno problematiko in kako se zbirajo sredstva, da bi se problem, ki smo ga v planih prikazovali na prvem mestu voznega reda, saj delno izboljšal. Kritično pripominjamo, da obveze nekatere DO ne izpolnjujejo, kar močno ovira izpolnjevanje planskih nalog programa na vodogospodarskem področju. Poleg pokritih investicij smo v zaostanku s plačilom in sicer:

pod točko 7. — dodatna dela na Robovi cesti	16.561,95
pod točko 8. — projekt vodovoda Blatna Brezovica	117.360,00
pod točko 9. — projekt povez. cevovoda Bevke—Log	93.888,00

Neporavnani računi skupaj **227.809,95**

Pričakujemo, da bodo uspehi v bodoče mnogo boljši, kajti skrb za uresničitev programa prevzema Samoupravna komunalna interesne skupnost Vrhnika. Seveda pa bodo uspehi v veliki meri odvisni od nas vseh, če bomo odgovorno sodelovali in prispevali svoj delež.

KOMISIJA ZA IZVAJANJE NALOG PRI REALIZACIJI VODNEGA PROGRAMA

NA VRHNIKI KONČNO TUDI KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA

Po šolske knjige, zvezke in pisarniški material nič več v Ljubljano

Primorski tisk — založba Lipa je odprla na Vrhniki knjigarno in papirnico v stolpiču na Lošci (za osnovno šolo Ivan Cankar). V novem prostoru, tega je Vrhnika nedvomno zelo potrebovala, saj je bilo doslej velikokrat treba po šolske knjige, zvezke in pisarniški material v Ljubljano in so bila negodovanja kupcev nedvomno upravičena, bodo v novi prodajalni napredaj šolske knjige in zvezki, ves pisarniški material ter knjige vseh slovenskih založb. Razveseljivo pa je tudi to, da bo v Lipi moč kupiti tudi primerna darila, seveda taka, ki sodijo v tako prodajalno.

V novih prodajnih prostorih — vsega je približno 100 kv. m — bo prostor za stalno razstavo likovnih del, katera bodo tudi napredaj. Knjigarna je sodobno in estetsko opremljena in prav gotovo bodo vanjo radi zahajali vsi, ki ljubijo knjigo. Predvidevajo, da bo, saj bo poleg prodaje, Lipa nudila tudi možnosti za dodatni kulturni center, organizirane pa bodo

tudi predstavitve knjig in njihovih avtorjev.

V svojem delovanju si je založba Lipa, ki je bila ustanovljena 1951, in poleg komercialnih izdaj, ki omogočajo sofinanciranje slovenske knjige, razvija sodobno slovensko literaturo, pridobila že velik krog privrženec. Tako je v letu 1976 založba Lipa uspela iz-

dati 18 knjig domačih avtorjev, isto število v lanskem letu, prav toliko pa predvidevajo v letošnjem letu.

Cenena zbirka, ki jo izdaja založba Lipa, v sodelovanju z založništvom Tržaški tisk iz Trsta, so pesniški listi, v katerih so predstavljeni dela starejših in mlajših avtorjev, in sicer šestih slovenskih pesnikov, enega izmed pesnikov drugih jugoslovanskih narodnosti ter enega naprednega italijanskega avtorja.

V letošnjem letu bo Lipa med drugim izdala zbirko pesnikov Aca Mirmolje in Saše Vuge, ob slovenskem kulturnem prazniku

predstavila knjigo v dveh delih Narodno obrambno gibanje primorskih Slovencev 1921 do 1928 avtorice dr. Milice Kacin Wohinz, izšlo pa bo še: roman Pavleta Zidarja Pasiansa, Oris ljudskega stavbarstva v slovenski Istri dr. Ivana Sedeja, Topografija istrskega slikarstva Tomaža Brejca, v sodelovanju z Mladinsko knjigo Prešernov Sonetni venec v slovensčini in italijanščini z Maleševimi ilustracijami in pa veliko prevodov iz tujih jezikov, predvsem iz italijanske literature, kar tudi pomeni graditev mostu stikov med sosednjima narodoma in njunima kulturama.

T. H.

Samoprispevek - bližnjica do cilja

S pomočjo samoprispevka bodo v KS Podlipa-Smrečje zbrali letos nad 700 tisoč dinarjev

Krajani iz Podlipa in Smrečja so se sredi decembra na referendumu za krajevni samoprispevek odločili, da bodo v letošnjem letu zbrali del potrebnih sredstev za asfaltiranje ceste od Podčela do Podlipa. Ta odsek ceste je že vrsto let črn madež v (ne)urejenosti cestnega omrežja v naši občini, saj je ta cesta v tako slabem stanju, da je že nekajkrat le malo manjkalo, da tudi redna avtobusna proga ni bila ukinjena. 150 krajanov iz tega konca naše občine se vsak dan vozi v službo na Vrhniko ali drugam, največ na Vrhniko, z osebnimi avtomobili in avtobusom. Prav tako vozi avtobus tudi otroke iz Podlipa in Smrečja v šolo na Vrhniko.

Na referendumu je kar 80 odstotkov volilcev iz Podlipa in Smrečja glasovalo za samoprispevek in tako bodo v prvi polovici letošnjega leta zbrali del potrebnih sredstev za rekonstrukcijo ceste, v dolžini 6 in pol kilometra.

Zaposleni iz te krajevne skupnosti bodo prispevali en mesečni dohodek, obrtniki 7 tisoč dinarjev, kmetje 120 dinarjev na hektar zem-

lje in delavci, ki imajo zemljo, še dodatnih 60 dinarjev za hektar. Tudi upokojenci bodo prispevali polovico svoje pokojnine. Tako bodo v nekaterih družinah prispevali tudi po dva stara milijona, samo da se bodo tudi Podlipci nekoč vozili po dobri cesti.

Z denarjem, ki ga bodo zbrali v višini nekaj nad 700 tisoč dinarjev, bodo verjetno že letošnjo pomlad pričeli s prvo fazo del rekonstrukcije, saj potrebno dokumentacijo že pripravljajo. Seveda pa tega denarja ne bo dovolj, ker morajo ceste, ki povezuje Vrhniko z Žirmi, Rovtami in Gorenjo vasjo tudi razširiti, urediti bankine, zgraditi nov most in odstraniti nekaj ovinov.

Krajani iz Podlipa in Smrečja računajo, da jim bodo pri tej akciji priskočile na pomoč tudi vrhniške delovne organizacije, Komunalno podjetje Vrhnika in seveda, da bodo dobili tudi kredite, saj predstavljajo sredstva, zbrana s pomočjo samoprispevka le 50 odstotkov celotne investicije, ki bo potrebna za rekonstrukcijo.

T. H.

Z OBČNEGA ZBORA ZDRUŽENJA NA VRHNIKI

Širjenje obrtniških vrst

Združenje samostojnih obrtnikov občine Vrhnika je od ustanovitve v juniju 1976, povečalo delež včlanjenih obrtnikov od 21 na 37 odstotkov. V istem času se je število obrtnikov v občini povečalo od 160 na 200. Značilno je, da je med novimi kar 16 avtoprevoznikov, ki jih je iz drugih krajev privabilo delo pri gradnji nove avtoceste.

V združenju se zavedajo, da sedaj število članov ni zadovoljivo, saj se združenja v številnih občinah ponašajo s tem, da vključujejo od 90 do 100 odstot-

mostojnih obrtnikov dobilo posojilo 23 obrtnikov iz vrhniške občine. Ljubljanska banka jim je skupaj odobrila 3 milijone 800 tisoč dinarjev.

javnostjo. Delegacija sedaj šteje 15 članov, katerih jedro naj bi zadržalo to dolžnost tudi v novi mandati dobi po volitvah v letošnjem letu.

Vrhniško združenje je skupaj s sindikalno organizacijo delavcev v zasebnem sektorju in stanovanjsko skupnostjo med prvimi v Sloveniji poskrbelo za to, da delavci samostojnih obrtnikov lahko dobijo posojilo za nakup ali graditev stanovanja. Doslej sta dva delavca dobila posojilo 60 tisoč oziroma 40 tisoč dinarjev, pripravljene pa so še tri vloge.

Združenje si prizadeva, da bi pritegnilo k sodelovanju in medsebojnemu spoznavanju čim več obrtnikov tudi z družabnimi prireditvami in so doslej organizirali že tri takšna srečanja. Na občnem zboru so se udeleženci tudi domenili, da bodo skupaj s sindikalno organizacijo delavcev v zasebnem sektorju pripravili praznovanje novoletne jelke za otroke delavcev in obrtnikov. In ras so jih povabili na prireditev z dedkom Mrzom in obdarili z enotnimi darili, za katera so prispevali denar obrtniki.

Na lanskeletnih obrtniških športnih igrah je sodelovalo prek 20 članov vrhniškega združenja. Na občnem zboru so menili, da so se nanje pričeli prepozno pripravljati in zato niso dosegli vidnejših rezultatov. Vsekakor bodo skušali to pomanjkljivost v letošnjem letu popraviti.

Tesnejšim stikom s člani bo gotovo v prid, da je združenje v

začetku meseca novembra v lanskem letu uvedlo v svoji pisarni — nad trgovino Mercator na Stari cesti — redno uradne ure in sicer ob sredah od 15.30 do 18.30. Člani bodo v tem času lahko vlagali prošnje za posojila ter dobili najrazličnejša pojasnila.

Dolžnost predsednika Združenja samostojnih obrtnikov občine Vrhnika je po občnem zboru, na katerem so izvolili nov odbor in komisije, prevzel Andrej Ocepek, za podpredsednika pa je bil izvoljen Vinko Janša.

PO OBRITNIKL

KRI REŠUJE NAŠA ŽIVLJENJA

Uspešna krvodajalska akcija na Vrhniki

Udeležilo se je preko petsto krvodajalcev

Sredi decembra je bila v okviru občinskega odbora Rdečega križa organizirana krvodajalska akcija. Tako kot vedno doslej, je ta tudi to pot lepo uspela, saj se je vabilo odzvalo prek petsto občanov. To je vsekakor lepo število, če pomislimo, v kako slabih pogojih dela naš odbor RK, saj nimajo niti svojih prostorov in so prisiljeni, da ima tajnica arhiv kar doma v svojem stanovanju; prav tako tudi ni prostora za sestanke in si morajo pomagati kakor vedo in znajo.

Glade na to, da pa je za delo Rdečega križa med občani veliko poslušanja in zanimanja, bi bil resnično skrajni čas, da se problem prostora za delo te humanitarne organizacije reši. Če lahko posamezniki darujejo

kri po dvajsetkrat, tridesetkrat in nekateri celo petdesetkrat, če se odzovejo tudi na drugih akcijah, ki jih organizira Rdeči križ, bi morali odgovorni tudi pokazati malce več poslušanja pri reševanju tega problema.

Rdeči križ je mednarodna organizacija, katere glavni in edini namen je pomagati človeku v nesreči, ne glede na njegovo barvo kože. Prav dajanje krvi je ena najbolj humanih akcij, ki jih organizira Rdeči križ. Ko človek daruje kri, se ne vpraša, kdo jo bo dobil in ali je ta doma iz istega kraja ali pa morda prav z drugega konca sveta. Ob težki železniški nesreči, ki se je zgodila v Zagrebu, smo takoj dobili pošiljke krvi iz drugih držav. Prav gotovo se tamkajšnji krvodajalci niso spraševali zakaj, ampak so pokazali svojo humano zavest in če bi se zgodila podobna nesreča pri njih, bi bili mi prav tako pripravljeni pomagati. Za primer lahko vzamem člana našega kolektiva, krvodajalca, ki je redno dajal kri. Doživel je težko prometno nesrečo in kri mu je rešila življenje. »Se jo bom dajal«, je izjavil »in zlepa je ne bom mogel dati toliko, kot sem je dobil«. Kri pa darujemo tudi kot rezervo za sebe, za svoje prijatelje, znance, soobčane, sodržavljanke in za vse, ki jih doleti nesreča. Kri dobe tisti, ki jo nujno potrebujejo in pomagati takim je lepo. Človek občuti v sebi zadovoljstvo, ki mu ga ne more kupiti noben denar. Srečen je v srcu, to srečo pa si lahko poišče le sam z dobroto in s spominitimi dejanji.

Če se spomnimo vsega tega, si lahko le želimo, da bi tudi naš občinski odbor Rdečega križa kmalu pričel delati v normalnih pogojih. Če v teh težkih pogojih veliko naredi, veliko uspešnejši pa bi bil prav gotovo v normalnih delovnih pogojih, kjer bi lahko še več storili za vse, ki so potrebni pomoči. Veliko lažje bi tudi vodili evidenco vseh krvodajalcev, saj vemo, da ti dobivajo simbolična priznanja — značke za deset, petnajst, dvajset in večkrat darovano kri. Prav tako tu tudi vodijo evidenco bolnih, ostarelih in jih obiskujejo na domu ter jim na ta način skušajo prinesiti žarek sreče.

Naj bo letošnje leto novo tudi za delo občinskega odbora Rdečega križa, da bi ta končno dobil svoj prostor v dobro vseh nas in da bi se razširilo število krvodajalcev, da bi rešili čim več življenj! Upajmo, da se bo to v letošnjem letu uresničilo!

Vsem tistim, ki delajo v organizaciji Rdeči križ, pa se za njihovo nesebično delo najtopleje zahvaljujemo!

DORO HVALICA

Beton ni le beseda

Krajevna skupnost Log prav gotovo ne velja za politično razgibano skupnost. Vzroki za takšno stanje so tradicionalno slabi odnosi z občinsko skupščino, ki pa jih vse manj pogojuje politična pretoklost in vse bolj pravo mojstrstvo v zavlačevanju uresničevanja sprejetih obveznosti s strani njarazličnejših družbenih dejavnikov v občinskem središču.

Je mar resnično treba znova in znova ugotavljati, da je družbena aktivnost ogromne večine občanov odvisna od življenjskosti načrtovanj in konkretnosti ciljev?

Mar še ne bomo spregledali, da ljudje ne nasedajo več praznim besedam, skonstruiranim obljubam in namišljenim političnim avtoritetam?

Kakor da se ničesar ne bi naučili iz primerov, ko presenečeni ugotavljamo veliko predanost skupnim interesom v okoljih, kjer tega nismo vajeni — vselej pa le, ko gre za rešitev konkretnega problema in v primerih, ko besedam in dogovorom (ali celo sklepom referenduma) sledijo dejanja.

Ali lahko takšna izkustva stmemo v spoznanje, da je politično zrelo sprejemati manj odločitev in vselej le tiste, ki jih lahko uresničimo?

Vse to dokazuje tudi pojav, ki mu smelo lahko rečemo — povečan interes za družbeno skupnost na Logu.

Skromne prostore krajevne skupnosti Log je »pregazila« trasa bodoče avtomobilske ceste Vrhnika—Ljubljana. Občani so tako ostali brez družbenih prostorov in knjižnice, dobili pa so denar — pošteno plačilo za porušene prostore, a še vedno premalo za zgraditev novih prostorov.

Predlog, da bi s temi sredstvi in lastnim delom obnovili in smotrneje uredili dotedanji gasilski dom in ga s tem spremenili v družbeni center za vse občane, je bil dan v pravem času in na pravem mestu.

V nekdanjem nefunkcionalnem gasilskem domu morajo v bodoče dobiti ustrezne prostore gasilci, družbenopolitične organizacije, civilna zaščita, svet krajevne skupnosti, knjižnica, mladinski klub, dvorana za večje prireditve, hišnik stanovanj in še kdo. Vsak Ložan mora najti v njem svoje mesto in svoje možnosti. Da to res hočejo, kaže tudi njihov odziv na delovne akcije, s katerimi bodo opravili večino gradbenih del.

Decembrsko soboto je v kaj neprimernem vremenu gradilo batonsko ploščo kar 56 občanov in vsak med njimi je vložil v poprečju skoraj 8 ur dela. Prepričani smo, da bo takšna pripravljenost držala do otvoritve doma, ki si jo želijo na dan borca ali na dan vstaje v letošnjem letu.

Da bo to res, zagotavljajo sredstva, žgoča potreba po prostorih in dejaven gradbeni odbor, ki ga uspešno vodi tovariš Tone Kaučnik.

Ko bodo premagani še poslednji pomisleki, češ, da je lokacija neprimerna (ta ugovor je sedaj še upravičen, a bo izgubil svojo vrednost, ko bo naša »magistrala« postala le lokalna cesta), bodo pristavili svoje delo tudi tisti, ki morda še vedno oklevajo.

F. STANOVNIK

Ložani v Beli Krajini

Jeseni, lanskega leta, je gasilsko društvo Log organiziralo izlet v Belo Krajino.

Zjutraj smo se zbrali krajani Loga na avtobusni postaji, kjer nas je prijazno sprejel šofer slavnikovega avtobusa. Še vsi zaspani in tihi smo posedli po avtobusu in že smo se odpeljali. Že po nekaj kilometrih vožnje so za razvedrilo poskrbeli najpomembnejši in »ozimnica« je vsem pogrela dušo in telo.

Pot nas je vodila po lepi Dolenjski do Novega mesta, kjer smo imeli krajši počitek in ogled bližnje okolice. Pripukne novomeščanke so nas prijezno postregle z aperitivom in dobro kavico in že smo se odpeljali proti Metliki. V avtobusu je postajalo vse bolj živahno in nasmejani obrazi so dali vedeti, da so vsi zadovoljni. Vratile so se šale in res prava škoda, da jih nismo mogli posneti na trak. Tudi naš »farman« je pridno sodeloval z njimi.

Pot prek Gorjancev je bila zares slikovita, kajti nudil se nam je izredno lep razgled v naravo, ki je bila obarvana s tisočimi jesenskimi barvami obisjanimi s soncem, ki je bil ta dan kot naročen.

Ker se je nekaterim že oglašalo delno izpraznjeno želodec, se je po hitrem postopku sestal »prehrambeni odbor« na izredno sejo in z računalniško hitrostjo ustregel vsem okusom in željam. Tik pred Metliko smo se ustavili v dobro zapisanem gostišču, kjer se nam je nudil čudovit pogled na vrtečega odojka. Vsak nadaljnji komentar okoli tega bi bil prav gotovo odveč.

Naš cilj je bil belokranjski in gasilski muzej v Metliki. To je mogočna stavba na gričku, od koder se nudi lep pogled na okoliške vinograde. Dolgo smo se zadržali v muzeju, kajti videli smo res zanimive ročno izdelane predmete iz preteklosti, čudovite izdelke raznih obrti, narodnih noš in podobno. Preveč je bilo predmetov, da bi jih naštevali.

Zadovoljni z obiskom muzeja, po katerem nas je popeljal zgovorni vodnik, smo krenili proti našemu drugemu cilju — metliški vinski kleti. Tudi tu nas je vodnik sprva teoretično seznanil o nastanku vina, nato pa je sledil ogled notranjosti kleti. Zvedeli smo, kako odkupujejo grozdje, meljejo in tako naprej, le tega ne, kako vino delajo. To je baje povsem naravno. Klet je zelo velika, toda, po izjavi vodnika, še veliko premajhna. Sledila je tudi poskušnja vin, ki nam je viliha novih moči v upanju, da bomo v teh krajih dobili še kaj te tekočine. Nismo upali zaman, kajti povsod smo srečevali prijazne ljudi, dobro jedajo in pijačo.

Vračali smo se prek Žužemberka, kjer smo se tudi ustavili z namenom, da si razgibamo otrdele okončine od dolge vožnje. Imeli smo srečo. V bližnjem gostišču je igral plesni ansambel, ki je takoj vsem Ložanom razgrel srca. Po daljšem postanku in že vsi utrujeni, smo spet posedli po avtobusu in kar hitro smo bili doma.

Nasmejanih obrazov, polni zadovoljstva smo se veselo razšli z željo, da se čim prej zopet srečamo in skupno poveselemo.

LOŽANI MED POTEPAJEM PO BELI KRAJINI

»NAŠA BESEDA 78«

Priprave na kulturni mesec mladih so v polnem teku

Občinska konferenca ZSMS že peto leto organizira občinsko prireditev Naša beseda, srečanje mladinskih in pionirskih gledaliških skupin, gledaliških krožkov, recitatorskih skupin, kulturnih skupin, ki v mladinskih klubih pripravljajo kulturnovzgojne in kulturno-animacijske prireditve, literarnih skupin, mladinskih in pionirskih plesnih skupin, mladinskih in pionirskih likovnih skupin in krožkov, lutkovnih skupin, vokalnih in instrumentalnih skupin, ki izvajajo pop in rock glasbo in samostojnih izvajalcev, ki igrajo svoje ali tuje pesmi v sodobnem izrazu ob lastni instrumentalni spremljavi, ter mladinskih pevskih zborov.

Z organizacijo Naše besede želite Občinska konferenca ZSMS in Zveza kulturnih organizacij poglobljati zanimanje za slovensko besedo, gledališko ustvarjalnost, kulturno vzgojo in kulturno animacijsko dejavnost, plesno izraznost, likovno ustvarjalnost med mladimi ljudmi, lite-

rarno ter glasbeno dejavnost. Tako seveda Naša beseda ni nobeno tekmovanje, temveč pomeni pregled, oceno in prikaz ustvarjalnih dosežkov mladih kulturniških skupin naše občine v sezoni 1977-78 na vseh področjih kulturne dejavnosti.

Komisija za kulturo pri predsedstvu OK ZSMS je že obravnavala razpis občinske prireditve Naša beseda 78 ter sprejela program aktivnosti v mesecu kulture in formirala odbor za pripravo občinske prireditve, v katerem so zastopani predstavniki OK ZSMS, ZKO in Doma JLA Vrhnika.

Letošnja Naša beseda se bo odvijala od 26. februarja do 31. marca. V tem času se bodo vrhniškemu občinstvu predstavile mlade kulturniške skupine s svojimi predstavami gledaliških del, recitalov, literarnih večerov, lutkovnih uprizoritev, razstav mladih likovnikov in nastopov mladinskih pevskih zborov.

Organizacijsko se bo letošnja prireditev Naša beseda nekoliko razli-

kovala od prireditev prejšnjih let, ki posamezne prireditve bodo organizirane kot časovno vezana izmenična skupinami, ter kot časovno vezane predstave sodelujočih skupin v klubih, v katerih le-te delujejo. S tem bodo dosežke mladih vrhniških kulturnikov lahko ogledali tudi občani ostalih krajevskih skupnosti, zainteresirani delovni kolektivi, učenci osnovnih šol in drugi.

Razpis občinske prireditve Naša beseda 78 sodelujoče skupine v ničemer ne omejuje po izbiri sporeda, vendar pa želja organizatorjev, da bo skupine segale predvsem v sodobni in aktualni, sporočilno izpovedno vredni ter pomembni tematici, saj le tako lahko pričakujemo, da se bo kulturna dejavnost mladih v občini tako vsebinsko, kot tudi organizacijsko nadalje uspešno razvijala.

Tudi Vrhnici smo s kratkim izborom iz Zupančičeve poezije, katero sta nam predstavili gledališka igralka Alenka Svetelova in sopranistka Ileana Bratuš-Kacjanova, proslavili stoletnico Zupančičevega rojstva.

Kratka kulturna slovesnost, ki je bila povezana z otvoritvijo razstave akademskega slikarja Zdenka Huzjana, je počastila spomin na velikega pesnika slovenske moderne, Otona Zupančiča. Slovesnost je pripravila Zveza kulturnih organizacij Vrhnika v sodelovanju z domom JLA.

Tudi šolska kulturna društva so v svojih sredinah pripravila krajše proslave. Prav gotovo pa to niso bile edine prireditve, posvečene spominu na življenje in delo pesnika Otona Zupančiča, ampak se jim bodo v prihodnje pridružile še druge, saj bo mesec marec posvečen kulturi mladih in kulturnim dogodkom, do takrat pa prav gotovo še ne bomo pozabili na jubilejno obletnico rojstva Otona Zupančiča.

Fotografija: TODORVIČ

MOČILNIK, DECEMBER 77, JANUAR 78

Slike Božidarja Grabnarja

Konec leta 1977 se je z razstavo v Močilniku v likovne dogodke Vrhnike vključil slikar Božidar Grabnar. Razstava je bila odprta mesec dni. Akademski slikar, domačin pa se nam je po enem letu ponovno predstavil. Razmišljanja pogojena ob razstavi v letu 1976. smo lahko preverili v sedanjih novih iskanjih. Prizadeta pripoved slikarja pa postaja izrazitejša

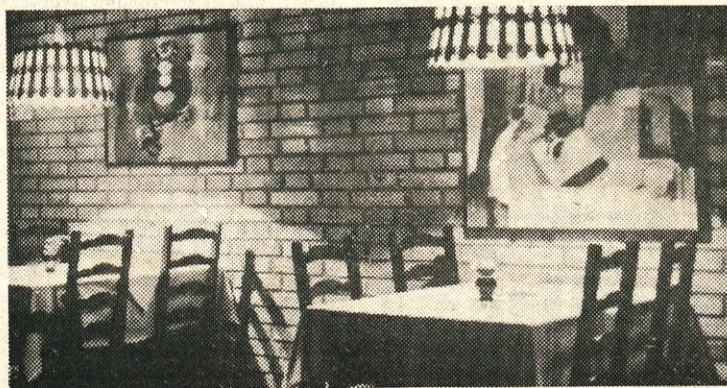
in vedno bolj kritična. Čeprav ni enostaven, ko razglablja pred nami svoj — se pravi slikarjev in naš — vsakdan. Prav v slikah iz zadnje razstavljene faze je veliko bolj komunikativen. Njegova ekspresivna figuralka ostane še naprej obvezna sestavina zapisa. Na platnih je polno živela risba mojstra, kateri je v ploskvah dodajal barvo, specifično svojih

tonov. Pri dobesednem razglabljanju je barva ostajala le kot poudarek osnovni zgradbi v prostor razpeth figur. Figure predzadnjega časa so z okostnelo belino govorile o minljivosti vsega. Celotno bivanje je bilo časovno odslakano v posameznih trenutkih, ponavljajočih, kot se ponavlja vsakdan. Odslikana vsakdanost z modernističnim pristopom in omejeno komunikacijo. S širšo sredino preprosto ne more dobiti stika, ne po krivdi avtorja. Prizadeta, kritična izpoved avtorja ostane skrita, ker nas ne doseže, kljub dokaj izraziti pripovedni naglašeni. Z vzklikom moderno in nerazumljivo, se človek ubrani razmišljanja o hoteni komunikaciji — sporočilu, katerega nam je slikar želel posredovati s svojstveno govorico likovnika. Tako figure in tihožitja samevajo v prostoru slike. Grabnar, slikar človeške intimne, se redko odpre v prostor pokrajine. Zdi se, da se večnost človeških tesnob

sistenc. Figura ženske, vedno znova ponavljana. Vedno drugače v kompozicijski dinamiki. Na moremo iskati zgolj izpovednosti v literarnem smislu, temveč iskati večplastnost izpovedi.

Avtor kontinuirano ohranja prizadetost v stiku z okoljem. Kritično nam razgalja z govorico barve in risbe. Opozarja, da je veliko dni z različnimi potmi. Težko je iskanje vsem, pa tudi avtorju. Če želimo dojeti sporočilo, moramo biti pripravljeni tudi na kritično, težko, dostikrat groteskno, karikirano, pretirano in tudi grodo. To je hotena izpoved avtorja. Razumeti, pomeni biti neobremenjen z velikostjo in obliko figure. Modernizem ob pravilnem posredovanju obroku ni modernizem, ampak brano sporočilo. Včasih je težje nam odraslim. Preveč smo obremenjeni z posvojenimi modeli za razumljivo.

PAVLE MRAK

enači z dimenzijo figure. V iskanju psihe te figure pa mu likovna govorica ponuja vedno nove rešitve in podritve.

Spoznane dimenzije današnjega njegovega slikarstva pa se nam zlasti potrjujejo ob njegovi razstavi v Močilniku. Dosedanji motivni svet se razširja, dosledno pa ga v prostoru platna nabije z barvo. Eruptivno nanešeno v ekspresionističnem izrazu.

Pred nami zažari splet figur v potrošniškem samozadržanju. Prepleta svet resničnosti s svetom pravljic, svet odraslih v sanjski svet. Prikaže nam hotenja ikarusa kot vsakdanje vzgibe v nas samih. Prepleta naše oddaljenosti z našo bližino. Ločuje nas od ptic, katerih gnezda vsak dan zastrupljamo. Spreminja nas v ribaste oblike, da v nas išče človeško. Karikira nas ob neskončnosti omizij in požrtij. Naslika nam dimenzijo plota — omejenosti in razdeljenosti na moje, tvoje. Omeji nam tisto, kar želimo poznati, podati svoj interes in voljo, da spremenimo. Omeji nam okvir v katerega grabimo, do kraja nesocialni. Opredeljuje nas kot družbena bitja z velikim poslanstvom časa, kateremu naj odgovorno pripadamo. Na slikah se velikokrat pojavijo šopki. Šopki slavja ob rojstvu in smrti in v vseh drugih trenutkih življenjskega loka. Naslika nam maske, za katere skrijemo svojo neprizadetost. Čas je to in čas prvih igrač, deklac in avtomobilov. Čas razbit na tisoče dni — kvadratov z vsakdanjimi vsebinami, združenimi v naša leta bivanja in minevanja. Izpoved se trga avtorju v sunkoviteh potezah čopiča. Zaman napolnjen z barvo, roka naslika roko. Veliko rok za veliko ek-

PRVO GOSTOVANJE MGL NA VRHNIKI V LETOŠNJI SEZONI

Razmišljanja ob Jovanovičevih Generacijah

Jovanovičeve Generacije so prijetno zabavale dobro poldruugo uro skoraj polno dvorano Cankarjevega doma. Članom MGL je uspelo utruditi gledalcem smejalne risnice, tako da so verjetno vsi zadovoljni zapuščali naš vrhniški Talijin hram. Pa so res samo zabavale? So Jovanovičeve Generacije res samo enkratno razvedrilo, katerega je konec, ko zavesa pade ali pa prinašajo tudi kako globljo vrednost v smislu sporočila, ideje?

Bertold Brecht je v svojem Malem gledališkem katekizmu (1948) o gledališču zapisal: »Gledališče je v tem, da ustvarja žive upodobitve sproščeni ali izmišljeni dogodki med ljudmi in sicer ljudem v razvedrilo. Že od nekdaj se gledališče, kakor tudi vse druge umetnosti, ukvarja s tem, da ljudi zabava. Ta naloga mu vedno daje posebno čast; ni mu potrebna nobena druga legitimacija, samo zabava, ta pa brezpogojno. Prav gotovo bi ga ne mogli povzdigniti na nič višjo raven, če bi ga na primer napravili za prižnico morale; nasprotno, v tem primeru bi morali še paziti, da ga ne bi s tem celo ponižali, saj bi se to zgodilo takoj, če ga moralna snov ne bi napravila zabavnega in sicer kratkočasnega za čutila — pri čemer more moralna snov kajpak samo pridobiti.«

Seveda je B. Brecht mislil s tem na sociološko funkcijo gledališča, konkretnije na pomen gledališča za obiskovalca, ne pa v vsebinskem smislu. Generacije prinašajo običajnost vsakdanjega življenja, zgodbo družine, ki je takšna, da pravzaprav ne zasluži pozornosti v svojih konfliktnih, posameznih interesih. To ni družina, ki bi zaslužila pozornost na ta način, kot na primer družine v Ojdiču, Hamletu ali v Domu Bernarde Albe (F. G. Lorca), kjer se odnosi med družinskimi člani tragično iztečejo. V teh dramah nastopajo junaki, če že ne heroji v svojih stiskah, medtem ko v Generacijah Marko ni junak, če je že petkrat menjal službo in Jana, ki se zaveda težav v šoli, pa vseeno iz principa ne da svojemu učencu boljše ocene, tudi ni junakinja v klasičnem smislu, kakor tudi Ludvik, ki opravlja malo potrebo na odru (igrano se vé), zato še ni heroj in ravno tako ni heroj, ko pravi, da bo pokalo, ko pride »šintar« po psa.

In vendar je to družino s prijatelji in znanci gledala polna dvorana. In to samo zato, ker Jana, Angela, Ludvik, Marko in drugi živijo med nami, takoj za sosednjim pragom, in če bi doobra pogledali po lastnem domu, bi jih tudi morda odkrili. In vse tisto, kar je na odru izpadlo smešno, je v vsakdanjem življenju lahko zaresno ali hudo žalostno. Tako nas tekstovno (dovtipi in kletvice) in situacijsko izzvan smeh prepriča, da ima Brecht na nek način prav. »Ideje kot sporočila ni«, pravi v gledališkem listu Marko Slodnjak »Generacije prikazujejo samo drugačno interpretacijo družinskega življenja. Moč predstave je v opazovanju, luščenju nepomembnih plasti, da bi se jasneje zavedli posameznikove poti skozi družino, med Scilo poslednje in najtemeljitejše socializacije in Karibdo ljubosumnega ohranjanja individualnosti.«

Zdi se, da junaki vsak zase nosijo idejo, katera ni nič drugega kot smisel o življenju. Ta nastopa kot iluzija (Jana jo samo prizna), kot spomini (pri Ludviku in Marku) ali pa v slikah (Angela). Vsi prisegajo na takšno ali drugačno življenje, ne da bi se zavedali, da ga pravzaprav živijo in to v času, ki ne prinaša nobene nove vrednote in v času, ki jim jemlje življenje iz rok.

Družinsko življenje je polno konfliktov med posamezniki — to je dramaturška povezovalna nit predstave, kajti na žrtvovanju in odrekanju temelječa družinska ljubezen se izkaže kot blokada posameznih interesov. Čas pa, navkljub socializaciji življenja, ravno krepi posameznika v smislu individualnosti. Jovanovičeve Generacije pa konflikta med odrekanjem in individualnostjo, ljubeznijo in posameznikom, družino in časom ne razrešijo, to mora rešiti gledalec sam v sebi, NIKO NIKOLČIČ

Pri Zvezi kulturnih organizacij Vrhnika ustanovljena kulturna sekcija

ZKO Vrhnika širi svojo dejavnost tudi na področju literature na več načinov. Eden od teh je tudi nedavna ustanovitev literarne sekcije.

Na ustanovnem sestanku v Cankarjevem domu smo se člani literarne sekcije seznanili tudi s programom republiškega gibanja »Srečanje pisateljev in pesnikov začetnikov v Gradišču,« z delom literarnega odbora pri predsedstvu ZKO Slovenije, ki deluje že več let, z informacijo o drugih literarnih skupinah, klubih, grupah, družinah in sekcijah v Sloveniji.

Za začetek smo se dogovorili o splošnem idejnem programu dela sekcije, ki obsega predvsem:

- sodelovanje z drugimi sekcijami pri ZKO Vrhnika, zlasti z dramsko in likovno
- sodelovanje s Cankarjevo knjižnico na Vrhniki
- sodelovanje z Našim časopisom
- sodelovanje z mladinskim klubom OO ZSMS Vrhnika
- sodelovanje z osnovnimi šolami
- pridobivanje novih članov

Člani sekcije pripravljamo literarni večer za sodelovanje v kulturnem mesecu oziroma na »Naši besedi 78«.

Vse tiste, ki jim literatura pomeni več kot samo branje — pisatelje, pesnike, dramatik, esejiste, kritike — pa vabimo, da se nam pridružijo v delu sekcije!

N. N.

NOVOSTI V CANKARJEVI KNJIŽNICI

STROKOVNA LITERATURA

Bergson H.: Esej o smehu
Cizej D.: Reja prašičev
Druon M.: Aleksander Veliki
Debenjak B.: Vstop v marksistično filozofijo
Geister I.: Ptice okoli našega doma
Grum A.: Vsakdanje in praznične jedi
Hočevar J.: Pleveli in herbicidi
Klopčič F.: Kritično o slovenskem zgodovinopisju
Kmetijski priročnik 1978
Krajevna organizacija SZDL
Kšela D.: Krajevna skupnost
Kranjc A.: Izobraževanje naša družbena vrednota
Krško skozi čas
Lah A.: Slovenija sedemdesetih let
Lammer J.: Otroška ročna dela
Lenin V. I.: Izbrana dela I.
Ljudje v stiski
Lotrič-Pentek S.: Nosečnost in novorojenček
Majer B.: Smisel in značaj Marxovega pojmovanja materializma
Neruda P.: Priznam, da sem živel
Novak M.: Škropilna tehnika
Osvoboditev Slovenije 1945
Pahor J.: Dogodivščine v atomskem inštitutu 75 iger
Samec S.: Operni spevi
Skrivnostni celini
Spock B.: Vzgoja otrok v težavnih obdobjih
Stojković A.: Dialektičnost narave, družbe in človeka
Svobodno odločanje o rojstvu otrok
Temeljna politična vprašanja družbenega življenja in razvoja SRS
Verstva sveta
Vorländer K.: Zgodovina filozofije I-III

Zakon o delovnih razmerjih
Znidarič M.: Knjiga in založništvo

LEPOSLOVJE

Mladinsko:

Campagne C.: Zbogom mojih petnajst let
Jurčič J.: Kozlovska sodba v Višnji gori
Kavčič V.: Kaj je povedal ded
Kovačič L.: Najmočnejši fantek na svetu
Radović D.: Spoštovani otroci
Twain M.: Humoreske
Vipotnik J.: Tinkatonka

Za odrasle — slovensko:

Kranjc C.: S poti do zmage
Novak B. A.: Stihotžitje
Rebolj T.: Baltazar — Rumenoroki
Šalamun T.: Zvezde
Tri domače povesti
Zeleni stečine
Zidar A.: Strasti v grapi

Prevodi:

Chabbert R.: Leonella I-IV
Chiara P.: Delitev
Christie A.: Umor v Orient ekspresu
Higgins J.: Orel je pristal
Konsalik H. G.: Ljubezen močnejša kot smrt
Maclean A.: Polarna postaja Zebra. Na jug mimo Jave. Nevaronska topova. Orlov grad. Križarka Ulyses.
Slaviček M.: Pegasto tisočletje
Saunders J.: Mihael Kohlhaas
Soubiran A.: Milostni udarec
Ščepanovič B.: Usta polna prsti
Tryon T.: Vdova

Kegljaški turnir na Vrhniki

P. P. S tekmovalca ženskih parov. Po slogu sodeč je pričakovati dober rezultat

Kegljaški klub TANKIST je v počastitev jubilejev, smo jih praznovali lansko leto, v počastitev 15-letnice ustanovitve tega kluba in ob prazniku naših proženih sil organiziral kegljaški turnir moških in ženskih parov. Na kegljišču v Mantovi je nastopilo 60 tekmovalcev, 70 tekmovalcev. Dosežen je bil nov rekord kegljača — 1040 podrtih kegljev v 200 lučajih, trije tekmovalci so presegli 1000 kegljev, 14 pa prek 500 podrtih kegljev. Torej doseženi so bili izredno

dobri rezultati. Najboljšim parom in posameznikom je ob tej priložnosti komandant garnizona IVAN CANKAR, polkovnik Ratkovič izročil priznanja. Predsednik KK TANKIST, Luka Tomovič, pa je podpisnikom listine o ustanovitvi kluba ter prvim aktivnim članom podelil zlate plakete, mlajši zašlužni člani pa so prejeli srebrne in bronaste plakete.

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V BOROVNICI

15. januarja je bil v Borovnici drugi mednarodni šahovski turnir, na katerem je sodelovalo 34 tekmovalcev iz Jugoslavije in Italije.

Odigranih je bilo 9 kol po švicarskem sistemu. Tempo igre je bil 2x20 minut. Zmagal je

mojster Jelen z 8 točkami, pred Vošpernikom 7, Olivotto, Zormanom in Planincem s 6,5 točke. Najbolje uvrščen iz druge kategorije je bil Gorišek s 5 točkami na 11. — 13. mestu, v tretji kategoriji Vukadin s 5,5 točke na 8. — 10. mestu, v četrti kategoriji Žerjav s 4 točkami na 20. — 25.

mestu, najboljši izven kategorij pa je bil Pangos s 6 točkami na 6. — 7. mestu. Med domačini je bil najboljši Hrberšek s 5,5 točke pred Jeričem s 4,5 točke.

Na prvem turnirju, ki je bil v začetku decembra, je sodelovalo 14 tekmovalcev, zmagal pa

je Planinc z 10,5 točke pred Battisto in Zormanom z 9,5 točke; igrali so po Bergerjevem sistemu.

Turnir je izredno uspešno vodil republiški sodnik Mitja Ukmar. Tekmovalci so izrazili željo, da bi bilo takšnih tekmovalj še več.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL ŽIRIJA ZA PODELJEVANJE SREBRNIH PRIZNANJ OF RAZPISUJE

za leto 1978 srebrna priznanja OF posameznikom in temeljnim samoupravnim skupnostim, družbenopolitičnim organizacijam, društvom in drugim organizacijam.

Priznanja lahko prejmejo občani, družbenopolitične in delovne organizacije, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, društva itd., ki s svojim delom in prizadevanji prispevajo k razvijanju in krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov.

Predlagatelji so lahko posamezniki in organizacije, predloge pa sprejema Žirija za podeljevanje srebrnih priznanj OF pri predsedstvu OK SZDL Vrhnika, Cankarjev trg 8, do vključno 15. marca 1978.

Vse možne predlagatelje obveščamo, da je to edini objavljeni razpis in jih ne bomo še posebej o razpisu obveščali!

PREDSEDNIK ŽIRIJE ZA PODELJEVANJE SREBRNIH PRIZNANJ OF
Jože Pivk

KRAJEVNE KONFERENCE SZDL V OBČINI VRHNIKA RAZPISUJEJO

za leto 1978 bronasta priznanja OF posameznikom in temeljnim samoupravnim organom, družbenopolitičnim organizacijam, društvom in drugim organizacijam.

Priznanja lahko prejmejo občani, družbenopolitične in delovne organizacije, samoupravne interesne skupnosti, društva itd., ki s svojim delom in prizadevanji prispevajo k razvijanju in krepitvi samoupravnih socialističnih družbenih odnosov in ki še niso prejeli nobenega priznanja OF.

Predlagatelji so lahko posamezniki in organizacije, predloge pa sprejemajo izvršni odbori krajevnih konferenc SZDL v vsaki krajevni skupnosti do vključno 15. marca 1978.

Vse možne predlagatelje obveščamo, da je to edini objavljeni razpis in jih ne bomo še posebej obveščali o razpisu

KRAJEVNE KONFERENCE SZDL V OBČINI VRHNIKA

ZVEZA SINDIKATOV SLOVENIJE OBČINSKI SINDIKALNI SVET VRHNIKA

RAZPIS ZA PODELITEV SREBRNEGA ZNAKA ZVEZE SINDIKATOV

Na podlagi drugega odstavka 60. člena statutarne pogodbe o organiziranosti in delovanju sindikatov v SR Sloveniji je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije v letu 1975 sprejel pravilnik o podeljevanju srebrnega znaka sindikata Slovenije.

Po tem pravilniku srebrni znak sindikatov Slovenije podeljuje občinski svet Zveze sindikatov vsako leto ob delavskem prazniku 1. maju.

Po sklepu predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Vrhnika, 17. 1. 1978, bomo v občini podelili 10 srebrnih znakov za posameznike in najboljše OOS v letu 1977.

Na podlagi zgoraj navedenega prosimo, da najpozneje do 30. marca 1978 posredujete predloge. Predlog lahko poda OOS oziroma posameznik.

Za podelitev srebrnega znaka pridejo v poštev člani sindikata, ki so več let prizadevni delavci v OOS ali občinski organizaciji, kar pomeni, da ni nujno, da so še aktivni, temveč pridejo v poštev tudi upokojeanci.

Predloge pošljite na občinski svet Zveze sindikatov Vrhnika, Cankarjev trg 8.

OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV VRHNIKA

Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Vrhnika RAZPISUJE na podlagi 9. člena Odloka o podeljevanju priznanja občine Vrhnika PRIZNANJE OBČINE VRHNIKA — »PLAKETA PISATELJA IVANA CANKARJA« ZA LETO 1978.

Razpisni pogoji in navodila za oblikovanje ter dostavo predlogov: Priznanja na področju gospodarstva podeljujemo za dosežene posebne uspehe trajnejšega pomena v razvoju samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov, organizaciji in vodenju temeljnih ter drugih organizacij združenega dela, če so ti uspehi odločilno vplivali na izboljšanje gospodarjenja ter na ugotovitev njihovih razvojnih perspektiv.

Priznanja na področju družbenih dejavnosti podeljujemo za dosežene posebne uspehe na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, telesne kulture, zdravstva, socialnega varstva in ostalih družbenih dejavnosti, če so ti uspehi odločilno vplivali na izboljšanje dela in samoupravnih odnosov v posamezni panogi družbene dejavnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih, društvih, krajevnih skupnostih ali v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela na področju družbenih dejavnosti.

Priznanja na področju ljudske obrambe, družbene samozaščite in varnosti podeljujemo za posebne uspehe, dosežene na teh področjih v občini, krajevnih skupnostih ali v temeljnih organizacijah združenega dela za izredne zasluge in uspehe Jugoslovanske ljudske armade pri utrjevanju bratstva in enotnosti, sodelovanja v družbenopolitičnem, kulturnem in športnem življenju občine;

ob pomoči pri naravnih in drugih nesrečah in za posebne uspehe na področju družbene samozaščite, varnosti občanov in varnosti v prometu.

Predlog za podelitev mora vsebovati poleg podatkov o kandidatu tudi opis dela, zaradi katerega predlagajo in podrobne podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo ter oceno uspešnosti dela kandidata.

Kandidata za priznanje lahko predlagajo temeljne organizacije združenega dela, družbenopolitične in družbene organizacije, samoupravne interesne skupnosti, društva, zveze, organi občinske skupščine, krajevne skupnosti ter občani občine Vrhnika.

Pismene predloge za priznanje je treba poslati najkasneje do 20. marca 1978 na naslov: Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Vrhnika, Tržaška cesta 1.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA SO VRHNIKA

OBVESTILO!

Obveščamo pripadnike enot Teritorialne obrambe, da bodo tudi v letu 1978 prejeli revijo »NAŠA OBRAMBA« s 50-odstotnim popustom pri celotni naročnini.

Mladinci teritorialci pa bodo tudi letos prejeli revijo brezplačno! **OBČINSKI ŠTAB TO VRHNIKA**

Pred praznikom dneva žena bo restavracija Močilnik poskrbela za prijetno nedeljsko popoldne in sicer v nedeljo, 5. marca, s pričetkom ob 16. uri.

Gostoval bo SAVSKI VAL iz Ljubljane z izborom slovenskih narodnih pesmi. Vmes pa bo poskrbljeno tudi za ples. Zaželele so rezervacije, ki jih sprejemajo v restavraciji Močilnik!

LEKARNA OBVEŠČA VSE OBČANE

Lekarna Vrhnika je poslovala doslej poleg dvanajsturnega rednega delovnega časa še s službo stalne pripravljenosti, kar je pomenilo, da je bilo občanom vedno na voljo tudi obvestilo, kje lahko v nujnih primerih poiščejo farmacevta, če ta ni bil v lekarni.

Ta način službe pa ni več priznan kot oblika dela. Z ozirom na prakso ostalih lekarn v Sloveniji, ki nimajo pogojev za redno dežurno službo in so službo stalne pripravljenosti že ukinile, smo prepričani, da tudi lekarna na Vrhniki ne bo mogla biti izjema.

Neposredna bližina organizirane dežurne službe v Ljubljani, dobre prometne zveze in nenazadnje veliko število osebnih avtomobilov v občini zagotavljajo, da tak ukrep ne bo imel težjih posledic.

Menimo pa, da je pravilno, da so občani Vrhnike o tem pravočasno obveščeni in še lahko, seveda če smatrajo, da je potrebno, prek svojih delegatov v zboru uporabnikov skupnosti zdravstvenega varstva vplivajo na dokončno odločitev!

Lekarna Vrhnika

POSEBNO OBVESTILO!

Oddelek za notranje zadeve skupščine občine Vrhnika poziva vse občane, ki so v zadnjih letih spremenili svoje stalno bivališče na območju občine in spremembe še niso prijavili, da to takoj javijo oddelku za notranje zadeve SO Vrhnika, zaradi ažuriranja volilnih imenikov. S seboj morajo prinesiti tudi osebne izkaznice vseh polnoletnih članov družine.

Oddelek za notranje zadeve skupščine občine Vrhnika

Iskreno se zahvaljujem izvršnemu odboru in zboru delegatov enote za gospodarjenje v stanovanjskem skladu občine Vrhnika ter strokovnim službam pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Vrhnika, za razumevanje in pomoč, pri reševanju našega stanovanjskega problema!
HELENA CENKAR Z DRUŽINO

Na podlagi 33. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske zdravstvene skupnosti Vrhnika v obdobju 1976—1980 je skupščina Občinske zdravstvene skupnosti Vrhnika na svoji seji dne 23. 6. 1977 sprejela naslednjo

ugotovitev

1.

Ugotovi se, da so delovni ljudje in občani, združeni v zdravstveni skupnosti Vrhnika sprejeli samoupravni sporazum o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti v obdobju 1976—1980 z veljavnostjo od 1. 8. 1977.

OBVEŠČAMO

vse, ki se zanimajo za izdelavo kleklanih čipk, da lahko dobe vse informacije za delo vsako drugo sredo v mesecu v Domu upokojeencev (I. nadstropje) ob Tržaški cesti na Vrhniki ali na domu pri tovarišici Julki Fortuna v Podlipi — Smrečje 6, vsak dan.

Trgovsko podjetje DOM Ljubljana namerava organizirati tečaj za izdelovanje čipk, če se bo prijavilo dovolj kandidatov.

Istočasno sporočamo tudi, da se je odkupna cena čipkam dvignila od 20 do 30 odstotkov. Zato priporočamo vsem, katere imajo veselje za ročno delo, da se prijavijo na ta tečaj (lahko pismeno na navedeni naslov: Julka Fortuna, Smrečje 6 — Vrhnika).

Kleklana čipka je vedno bolj iskana in zaželeno doma in v tujini, zato se potrudimo in ohranimo to lepo narodno umetnost, da ne bo izumrla, saj nam to delo nudi poleg razvedrila tudi nekaj zaslužka!

Poslovalnica za odkup čipk — Vrhnika

ZAHVALA

Jožeta Selka

iz Opekarske ceste 33 na Vrhniki

se zahvaljujemo vsem sosedom, občinski organizaciji ZZZB NOV in Industriji usnja Vrhnika za vso pomoč, ki so nam jo nudili v težkih trenutkih!

Hčerka Anica Pajsar

ZAHVALA

ob smrti moje nepozabne zlate žene

Marije Križmanič

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so darovali vence in izrekli ustno ali pismeno sožalje, znancem iz Logatca, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala tudi vsem iz Doma upokojeencev, ki so jo spremili do njenega zadnjega počitka, strežnemu osebju in vsem, ki so mi v teh težkih trenutkih stali ob strani in mi nudili vso pomoč.

Žalujoci mož Jože in ostalo sorodstvo

Tudi letos pouk za obrambo in zaščito

Naša koncepcija ljudske obrambe izhaja iz tega, da je treba celotno ljudstvo, vse občane SFRJ, ne glede na njihov spol in starost, usposobiti za vse oblike vodenja splošnega ljudskega odpora. Med oblike usposabljanja sodi tudi pouk prebivalstva za obrambo in zaščito.

V naši občini bo tudi letos izveden dopolnilni pouk prebivalstva za obrambo in zaščito, na katerem bomo obravnavali naslednjo temo:

»REŠEVANJE LJUDI IN IMETJA
OB HUDIH NESREČAH
IN VOJNIH AKCIJAH«

Kako ravnamo v prometnih nezgodah

Žrtev prometnih nezgod na naših cestah je zelo veliko. Lansko leto je v SRS od poškodb, ki so nastale pri nezgodah v prometu, umrlo 548 ljudi, poškodovanih pa je bilo 10.666. Umirajo predvsem mladi ljudje.

Vzrok sorazmerno velikemu odstotku smrtnosti in invalidnosti poškodovancev in prometnih nezgodaj je treba iskati predvsem v prepozni prvi pomoči ali v nepravilnem transportu poškodovancev.

Poškodovancem je treba pomagati takoj in pomagati jim mora tisti, ki je prvi na kraju nezgode. Če so poškodovanci laže poškodovani, si pomagajo sami. Ponavadi je potrebna pomoč očividcev, bližnjih stanovalcev, najpogosteje pa voznikov, ki prvi pripeljejo do mesta nezgode. Vendar ni dovolj, da kdo želi pomagati, ampak mora to tudi znati. Z napačno pomočjo lahko napravi namreč več škode kakor koristi.

Pri vseh prometnih nezgodah je treba najprej preprečiti nove nezgode s tem, da zavarujemo poškodovance na kraju nezgode, šele nato pa pričnemo z reševanjem.

Podnevi, če pripeljemo do kraja nezgode, ravnamo takole: vozilo, ki je na naši desni strani, skušamo obiti in se ustavimo v smeri vožnje na isti strani pred njim. Če to ni mogoče, se skušamo čim bolj poznati. Osnovnega pomena je, da z našim vozilom na cesti ne postavimo še dodatne ovire in ceste še bolj ne zapremo.

Najprej postavimo varnostni trikotnik najmanj 50 metrov pred oviro na tisti strani, kjer ovira pač je. V kateri razdalji postavimo trikotnik, je odvisno seveda od preglednosti in hitrosti, ki jo cesta običajno dopušča. Čim večja je hitrost, tem dlje moramo postaviti trikotnik. Če pa poškodovana vozila zapirajo vso cesto, ga moramo seveda zavarovati v obe smeri. Pomagamo si s trikotniki drugih voznikov ali pa s kakršnikoli predmetom.

Izjemoma ravnamo v drugačnem zaporedju. Če vozilo gori ali so žrtve obležale na cesti ali če opazimo, da poškodovanec hudo krvavi navzven.

S proučevanjem te tematike želimo usposobiti prebivalstvo za neposredno vključevanje v reševalne akcije, skupaj z enotami civilne zaščite, v okviru krajevnih in drugih skupnosti ali samostojno.

Pouk je obvezen za vse občane od 15. do 60. leta starosti (moški) oziroma do 55. leta starosti (ženske), izvemši aktivne pripadnike oboroženih sil in milice.

O PRIČETKU POUKA BODO OBVEZNIKI PRAVOČASNO OBVEŠČENI S POZIVI!

Oddelek za LO
SO Vrhnika

Iz gorečih vozil moramo seveda takoj in za vsako ceno izvlačiti poškodovance in jim pomagati obleko. Če ni pri roki gasilnega aparata, gasimo tako, da nanje vržemo odejo, plašč in podobno, jih povaljamo po tleh itd. Vsekakor jim moramo preprečiti, da bi brezglavo tekali okrog, saj bi zaradi tega le še bolj goreli. Če je kraj nezgode nepregleden, ga moramo vsaj za silo zavarovati in šele nato gasiti goreče vozilo. Tudi tokrat si pomagamo z odejami, s prstjo ali peskom. Prednost ima seveda gasilni aparat. Z gasilnim aparatom ne smemo nikoli brizgati gorečemu v obraz. Na požar nas lahko opozarja tudi značilen smrad.

Druga izjema so poškodovanci, ki nemočni obležijo na cesti. Pri njih se ne oziramo na njihovo stanje in načela transporta, temveč jih takoj izvlečemo na varno. Pri tem si moramo zapomniti, kakšen je bil položaj, v katerem smo jih našli po nezgodi. To pride prav milici pri ugotavljanju vzrokov in posledic prometne nezgode.

Tretja, zelo redka izjema so tisti, pri katerih opazimo, da hudo krvavijo navzven, ker so se porzali s kakšnim ostrim predmetom. Takim moramo takoj zaustaviti krvavitev, da ne izkrvavijo. Ponoči, v megli, mraku ali nallivu, je zelo težko in pogosto skoraj nemogoče zanesljivo zavarovati poškodovance na kraju nezgode. Samo varnostni trikotnik ni dovolj. Če je možno, osvetlimo najprej s svojim avtomobilom kraj nezgode od strani. Pomagamo si že z baterijsko svetilko ali pa zakurimo ogenj. Najbolje je, da v obe smeri postavimo osebi, ki s svetlobnimi signali ali vsaj z mahanjem, opozarjata voznike na nevarnost, pri čemer morata seveda paziti, da ju ne poškodujejo.

Šele, ko so zavarovani poškodovanci in kraj nezgode, se približamo vozilu, ki so na cestišču, in potnikom, ki so še v njih in se sami ne morejo rešiti. Pomagati moramo takim, ki so pomoči najbolj potrebni, in jih spraviti iz vozil na varni pas ob cestišču, kjer jim šele damo prvo pomoč. Ne kadimo, prepovemo kajenje in na kraju nezgode ne svetimo z odprtim ognjem, ker bi se lahko vnel razlit bencin ali bencinski hlapi. Če je mogoče, izključimo motor poškodovanega vozila, tako da izvlečemo kontaktni ključ ali pa odstranimo priključek na akumulatorju. Če je avto na kolesih, ga zavremo še z ročno zavoro ali kolesa podložimo.

Največkrat je v prometnih nezgodah poškodovanih več ljudi, in to različno hudo. Običajno so najglasnejši manj

prizadeti, huje poškodovani pa so nezavestni ali le nemočno stokajo. Da bi pravilno ukrepali pri dajanju prve pomoči, moramo izvršiti prvi hitri pregled poškodovanca za ugotavljanje njegovega stanja. Najprej moramo posvetiti vso pozornost in skrb poškodovancem, ki so nezavestni, posebno če se dušijo ali ne dihaajo, ter tistim, ki hudo krvavijo navzven. Tem pomagamo že v vozilu in takoj ustavimo krvavitev, nato jih izvlečemo na varno. Na hitrico pogledamo tudi okolje, da bi presodili, kakšne poškodbe so najbolj verjetne. Nezavestne poškodovance izvlečemo iz vozila in jih položimo v bočni položaj, če se dušijo, jim nagemo glavo navzdol, spodnjo čeljust pa potisnemo navzgor, nakar jim izbrisemo usta in žrelo, če ne dihaajo, takoj začnemo z umetnim dihanjem.

Če smo zavarovali poškodovance na kraju nezgode, zaustavili huje krvavitve, vzpostavili dihanje, poskrbeli za nezavestne in navidezno mrtve, imamo dovolj časa, da napravimo načrt, kako bomo čim obzirneje reševali še druge poškodovance.

Kako rešujemo poškodovanca iz vozila, je odvisno od položaja, v katerem je poškodovano vozilo, kakor tudi od poškodb prizadetega. Kadar poškodovanca vrže iz vozila ali pa gre za pešca, kolesarja, motorista, jih takoj spravimo na varno, če so obležali na cestišču, in jim pomagamo.

Če je poškodovanca vozilo ukleščilo in ga ne moremo izvleči, ga ne smemo vleči iz vozila s silo. Če nimamo primernega orodja, da bi ga osvobodili (včasih je potreben celo varilni aparat), pomagamo, kolikor moremo, in počakamo reševalce, ki jih obvestimo, kakšen je položaj.

Poškodovance, ki so ostali v vozilu, skušamo rešiti iz vozila, če si ne morejo pomagati sami. Običajno se nabere dovolj gledalcev. Med njimi izberemo take, ki so pripravljeni pomagati in so dovolj močni, da bodo lahko opravili nalogo. Vsakemu natančno določimo in opišemo njegovo nalogo. Pri huje poškodovanih potrebujemo vsaj štiri reševalce. Ko poškodovance spravljamo iz vozila, še posebej pazimo, če imajo poškodovane spodnje okončine ali hrbtenico. Poškodovanca ne obračamo po nepotrebem in mu ne upogibamo telesa, zlasti pa ga ne obračamo po osi v smislu vijaka.

Če ima vozilo štiri vrata, izvlečemo najprej poškodovance z zadnjih sedežev, nato pomaknemo sprednje sedeže nazaj in pomagamo še poškodovancem na sprednjih sedežih.

Če stoji vozilo na kolesih, poškodovanemu najprej osvobodimo roke in noge, šele nato začnemo reševati.

Poškodovance rešujemo iz vozila čim bolj iztegnjene; to je zlasti pomembno, če sumimo na poškodbo spodnjih okončin in hrbtenice. Poškodovance naj najprej nekdo prime za ramena, pod pazduho in za gornji del telesa; ne smemo ga vleči za glavo, ki jo le podpiramo; podpiramo (držimo) tudi poškodovane dele nog v iztegnjenem položaju. Zapomnimo si, kje so poškodovanci sedeli, zlasti voznik.

Ni enotnih pravil, ki bi lahko veljala za vsako situacijo in določala, kako moramo ravnati. Nekaj pa bi jih vendarle našli: če leži vozilo na boku in če poškodovanci ne morejo iz njega, skušamo vozilo postaviti na kolesa, nato pa spravimo ven poškodovance. Če je vozilo večje in ga ne moremo premikati, skušamo poškodovance izvleči skozi najprimernejšo odprtino. Izkušnje so pokazale, da je poškodovanca zelo težko izvleči skozi sprednja ali stranska okna. Če leži vozilo na strehi, odpremo vrata, da se ne bi prevrnilo med reševanjem, in najprej izvlečemo vse predmete, ki bi nas ovirali pri reševanju, šele nato pa poškodovance. Če je poškodovani pripet z varnostnim pasom, zlezemo podenj po vseh štirih, izbočimo hrbet navzgor, odpremo pas in ranjenca na svojem hrbtu spravimo iz vozila.

Posebno veliko iznajdljivosti terja reševanje iz potopljenega avtomobila, če smo ostali v njem. Vsekakor skušamo odpreti vrata in se rešiti. Pogosto pa jih v začetku ne moremo odpreti. Najverjetnejši vzrok je premočan pritisk vode od zunaj, lahko pa se

pri pomoči ne povzročamo dodatnih poškodb in nepotrebnih bolečin in da se po nepotrebem še sami ne poškodujemo (akumulatorska kislina, ostri robovi pločevine, drobci stekla ipd.).

Reševati moramo znati previdno in preudarno, nikoli pa ne smemo pozabiti na štiri najvažnejša dejanja za reševanje življenj pri prvi pomoči v prometu.

To navodilo velja za reševanje poškodovancev iz osebnih avtomobilov in avtobusov.

Pri prometnih nezgodah so rane najpogostejša oblika poškodb. Pogoste so tudi poškodbe kosti in sklepov, glave, ki so najpogostejši vzrok smrti, prsnega koša s prelomom reber in s poškodbami pljuč ter žil ali poškodb trebuha. Večina teh poškodb je zaprtih: s poškodbami jeter, vranice in večjih žil, ki povzročajo notranje krvavitve. Pojavljajo se tudi poškodbe hrbtenice, medičnih kosti in opekline.

Pri železniških prometnih nezgodah je postopek pri reševanju poškodovancev podoben kot pri reševanju iz avtomobilov. Specifičnosti so predvsem, da se navadno pojavi večje število poškodovancev, da imamo tudi specifične poškodbe zaradi stisnjenja telesa in udov in da mnoge poškodovance ukleščijo vagoni. Za tiste, ki so vkleščeni, velja isto kot pri reševanju iz avtomobilov: ne smemo jih vleči iz vagonov s silo. Če nimamo primernega orodja, da bi jih osvobodili, pomagamo, kolikor moremo, tako da ne bi povzročili dodatnih poškodb, in počakamo reševalce. Pri dajanju prve pomoči moramo izvršiti dobro triažo, da dobijo prvo pomoč najprej

krvavitve, zavarujemo nevestne in dajemo umetno dihanje, moramo poskrbeti za obtilo o nezgodi. Obvestimo milico (tel. številka 92) in reševalno stajo (tel. številka 94).

Ko smo poškodovanim prvo pomoč, se pravi, ko so odvrnili posledice poškodb, jim neposredno ogrožajo življenje (krvavitve, dušitev), ko smo o prometni nezgodi obvestili milico in reševalno stajo, je potrebno, da skrbimo poškodovance še naprej, dokler ne pridejo reševalci, dokler jih ne izročimo zdravstveni ustanovi.

Ko poškodovanci čakajo na prevoz, jih moramo namestiti v pravilen položaj glede na vrsto poškodb. Če so v nezavesti, morajo ležati na boku; če imajo poškodovano oprsje, naj na sedijo; pri poškodbah trebuj naj imajo podloženo vzglavje pod koleno; poškodovance s poškodovano hrbtenico pa naj imobiliziramo na deski oziroma naj ležijo na ravni trdi podloži poškodovanci, ki imajo poškodovane spodnje okončine, ne ležijo na hrbtu z nekoliko podloženo glavo in poškodovane okončine, če pa so poškodovanci izgubili mnogo krvi, imajo vznožje malo dvignjeno.

Zavarovati jih moramo pred zunanjimi neugodnimi vplivi: mrazom, vročino, vetrom, dežjem itd., jim dajati pravilno nego in če je potrebno dopolnjevanje prve pomoči. Posebno pozornost posvetimo nezavestnim tistim, ki so hudo krvaveli, znajo se pritoževati, nemočno in docela prepuščeni nam.

Pri poškodovanih ostanem in tako skrbimo zanje do prihoda

je ob padcu poškodovana ali zataknila ključavnica na vratih. Če bi v paniki skušali vrata za vsako ceno odpreti, bi se preveč utrudili. Počakamo, da se avto v notranjosti počasi napolni z vodo, nakar lahko za malenkost odpremo okno ali razbijemo šipo. Ko je kabina polna do polovice ali še več, globoko vdihnemo preostali zrak, odpremo vrata in izplavamo. Malo verjetno je, da bi bila poškodovana vsa vrata, da bi ne mogli odpreti nobenih.

Pri reševanju potnikov iz avtomobila ne gre vedno gladko. Problematično je že, kako bomo izvlekli poškodovance, če so vrata zaprta od znotraj; kako bomo premaknili sedeže, da napravimo prostor; s kakšnim varnostnim pasom je poškodovanec pripet ipd.

Zato so omenjeni nasveti in pravila sicer koristna, težko pa je pričakovati, da se jih bomo ob reševanju spomnili in se po njih ravnali. Največ je odvisno od tega, kako se znajdemo, koliko imamo tehničnega posluha, koliko nam uspe ohraniti mirno kri. Če je prizadeti pri zavesti, nas bo med izvlečenjem in prenašanjem že sam opozarjal, če mu bomo povzročali prehude bolečine. Zato pa moramo biti z nezavestnim še posebno občutni.

Skratka, možnosti in okoliščine, v katerih moramo reševati, so najrazličnejše in vseh ne moremo predvideti. Prvi pogoj je, da

tisti, ki so jo najbolj potrebni. Pomembna je tudi samopomoč in medsebojna pomoč. V reševanju vključimo tudi vse sposobne nepoškodovane potnike. Napake, ki jih delamo pri reševanju in dajanju prve pomoči poškodovancem, so največkrat naslednje:

a) ne zavarujemo najprej poškodovancev na kraju nezgode, čeprav je slabo pregledno, temveč planemo v poškodovano vozilo in skušamo izvleči poškodovance; medtem se pa že lahko v nas zaleti voznik, ki je neopozorjen in neprevidno pripeljal na kraj nezgode;

b) za vsako ceno skušamo ohraniti prvotno stanje na kraju nezgode, ne dovolimo premikati poškodovancev, čeprav bi jih morali spraviti s ceste na varno in jim dati prvo pomoč;

c) v paniki stlačimo poškodovanca, čeprav je nezavest, v osebni avto in ga sami peljemo do prvega zdravstvenega zavoda;

č) prevažamo poškodovance z zlomljenimi spodnjimi okončinami ali hrbtenico brez imobilizacije v neprimernem prevozu;

d) pri krvavitvi napravimo nepravilno prevezo — tako, da je krvavitev še hujsa;

e) na rane polagamo vato, namočeno z alkoholom ali jodom in podobno.

Brž ko opravimo najnujnejše, se pravi, ko zavarujemo poškodovance, ko zaustavimo hujsa

reševalcev. Ohranimo mirno in jih spodbujamo.

Za prevoz poškodovanih lahko uporabimo različna vozila, od najpreprostejših najpopolnejših. Vedno raje uporabimo najprimernejše vozilo, ne smemo pozabiti na njihovo hitrost. Najpopolnejša vozila za prevoz poškodovanih so helikopteri in letala, ki pa zlasti krajše razdalje, le redko pridejo v poštev.

Najprimernejše vozilo za prevoz poškodovanih je reševalni avto, ki ga največkrat uporabljamo, kar je edino pravilno osebni avtomobilom sme prevažati samo laže poškodovance, ki imajo takšne poškodbe, da jih lahko prevažamo se.

Tudi pri transportu moramo namestiti poškodovance v pravilen položaj, zavarovati jih imamo pred zunanjimi neugodnimi vplivi, jim dajati potrebno in, če je potrebno, dopolnjevanje prve pomoči. Zato mora poškodovance ob prevozu spremljati oseba, ki je usposobljena za dajanje prve pomoči.

Poudariti moramo, da izredno pomemben pravilen položaj pri transportu in očilen obziren prevoz za poškodovane. Še vedno imamo usodne napake, zaradi katerih umrejo ali se dodajo hudo poškodujejo prizadeti, če jih peljemo v bolnišnico neustreznih vozilih. NAJPREJEVANJE PRIHODNJIČ

Naš časopis — Glasilo Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Vrhnika — Ureja uredniški odbor: Drago Debeljak, Tanja Hrovatin (glavni in odgovorni urednik), Peter Petkovšek, Jože Sojer, Miloš Mauri, Janez Pečar, Richard Beuerman, Andrej Kraševac, Ivan Žitko (tehnični urednik) — Naslov uredništva: OK SZDL, Cankarjev trg 8, Vrhnika — Številka žiro računa: 50110-678-41016 — Telefonska številka uredništva 70-325 — Tisk: Tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2. Po mnenju Sekretariata za informacije v IS SRS na podlagi 7. točke prvega odstavka 26. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33-316-72) je Naš časopis oproščen prometnega davka.